

WHB 1644

Vilvákóka

1993. április

Tartalomjegyzék

Köszöntő	3
Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	4
Felhívások, közlemények	8
Sajtófigyelő	10
Kovács Jánosné:	
Irány az Egészségmegőrző Központ!	13
Megyei tudósítások	14
Zenei rovat:	
Kas László: Wagneri elmélkedések	16
Felhívások, közlemények	20
Lak István:	
A színjátszócsoport bemutatta új műsorát	21
Évfordulók nyomában	22
TOTÓ	27
A Védett Szervezetek Országos Szövetsége elnökségének tájékoztatója (kivonatos ismertető)	28
Törődjünk többet egészségünkkel:	
Kiss János: Amit a tüdőről és a légutakról tudni kell	31
Lak István: Emlékezés Kovács Oszkára	33
Hirdetések	34

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Szerkesztőségi munkatársak: Kas László olvasószerkesztő, Lak István szakmai szerkesztő. Kiadóhivatal: 1146 Budapest, Hermina út 47. Telefon: 1-210-440/14 mellék. ISSN: 0209-6765. Előfizethető a megyei szervezeteknél: egész évre 120 Ft-ért (a tárgyévet megelőző év november 30-ig), félévre 60 Ft-ért (a tárgyév II. féléve előtti május 15-ig).

**Minden kedves olvasónknak
kellemes húsvéti ünnepeket
kívánunk**

(a szerkesztőség)

**Dsida Jenő
Húsvéti ének az
üres sziklasír
mellett**

Sírod szélén szinte félve,
iszonyattal üldögélve,
ó – mekkora vád gyötör,
mardos, majdnem összetör;
mily látás a kétkedőnek,
törvény ellen vétkezőnek,
hogy üres a sírgödör.

Nyitott sírod szája szélén
sóhajok közt üldögélvén
szemlélem bús, elvetélt
életemnek rút felét
s jaj, – most olyan bánat vert át,
mely Jacopo és Szent Bernát
verseiből sír feléd.

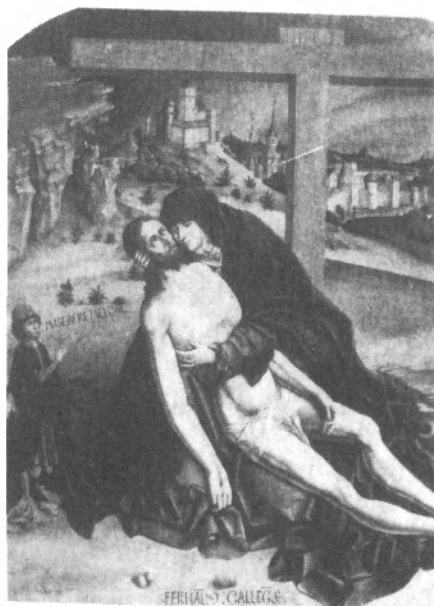
Nincs gonoszabb, mint a hitvány
áruló és rossz tanítvány,
ki az ördög ösvenyén
biztos lábbal, tudva mén:
szent kenyéren nőtt apostol,
aki bűnbe később kóstol, —
Krisztus, ilyen voltam én.

Amit csak magamban látok,
csupa csúnya, csupa átok,
csupa mély seb, éktelen,
testem oly mértéktelen

volt ivásban, étkezésben,
mindenfajta vétkezésben
s undokságom végtelen.

Ó, ha tudnám, megbocsátasz,
s országodba bebocsátasz,
mint szúrnám ki két szemem,
mint vágnám le két kezem,
nyelvem húznám kések élén
s minden tagom elmetélném,
amivel csak vétkezem.

Bűneimnek nincsen számok.
Mindent bánok, mindent szánok
és a sajtós, mely gyötör,
nem is sajtós, már gyönyör.
Hamuval szórt, nyesett hajjal
ér engem e húsvét hajnal
és az üres sírgödör.

F. Gallego: Pieta (Prado múzeum)

4

Bámulok a nyirkos,
görbe
kősziklába vájt
gödörbe,

bénán csüng le a karom,
tehetetlen két karom...

Te kegyelmet mindig osztatsz,
feltámadtál s feltámaszthatasz,
hogya én is akarom.

Lábadozó régi hitben
egész nap csak ülök itten.
Lelkemet nagy, jó meleg
szent fuvallat lepte meg.
Lent az odvas, szürke barlang
mélyén muzsikál a halk hang,
ahogy könnyem lecsepeg.

Az én Uram újra él most,
országútján mendegél most,
áprilisban fürdik és
aranyozza napsütés,
ahol lépked, jobbra-balra
ezer madár fakad dalra
s ring, hullámszik a vetés.

Éneklő sok tiszta lánnyal
liliomos tanítvánnal

nem követlek, Mesterem.
Majd csak csöndes estelen
indulok, hol vitt a lábad,
földön kúszom könnybe lábadt
szemmel, szinte testtelen.

Fennakadva túskeágon,
éjsötét nagy pusztaságon
étlen-szomjan vágok át,
nagy hegyeken vágok át,
mint eltévedt eb szimatja,
mely halódva is kutatja
vándor ura lábnyomát.

S közben dalolok az égről,
pálmás, örök dicsőségről,
vonszolván földdel rokon
testemet a homokon,
s így ujjongván nem is érzik,
hogyan sajog, hogyan vérzik
rögbe horzsolt homlokom.

Mert az égi útnak elve:
kúszva, vérzön, énekelve,
portól, sártól piszkosan
menni mindig biztosan...
S kopjék térdig bár a lábam
tudom, az ég kapujában
utolérlek, Krisztusom!

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

A MGVYOSZ Országos Elnöksége 1993. február 25-én tartotta öt éves ciklusának utolsó tanácskozását. Igazoltan Főrrő József, dr. Kiss László és Pinviczki György voltak távol.

Az elnök köszöntője után, első napirendként a MGVYOSZ 1992. évi gazdálkodását tárgyalta az elnökség. A beszámoló előadója Bódis Károlyné, a Pénzügyi Osztály vezetője volt.

A beszámoló kivonatos ismertetése az 1. sz. mellékletben található.

A beszámoló egyes tételeit alaposan megvitatta az elnökség. Természetesen a gazdálkodásról szóló részletes tájékoztatást az országos küldöttek írásban megkapták az Országos Küldöttközgyűlést megelőzően.

Javaslatként hangzott el, hogy a bevételek növelése érdekében a MGVYOSZ-nek

érdemes lenne egy-két alapítványt létrehozni. Az indítványt többen is támogatták és a jövő egyik feladata lesz a kérdés megoldása.

A szóbeli kiegészítésben szó esett még az adományokról. Örömmel tapasztalható, hogy nincs olyan megyei szervezet, amelynek az adományszámláján ne szerepelne valamilyen összeg.

A májusi titkári-adminisztrátori értekezleten érdemes lenne az adományszerzés megyei tapasztalatait kicserélni — hangzott el az egyik javaslat, mellyel többen is egyetértettek.

Megtárgyalásra került még az 1993. évi béremelés kérdése. A tervezet a következő: a megyéknél átlag 25%-os, míg a központnál átlag 22%-os béremelés várható. A megyei szervezeteknél a tiszteletdíjasok esetében átlagosan 23% emelés várható. A főfoglalkozású dolgozók átlag 29%, a részfoglalkoztatásúak 19%, a részfoglalkozású nyugdíjas dolgozók pedig 16%-os emelésben részesülnek.

A főtitkár bére 20%-al, a hivatalvezető-helyettesé pedig 18%-al emelkedik.

A tervezetet az elnökség jóváhagyta.

Kuminka Györgyné elnök a napirend lezárásaként megköszönte Bódis Károlynénak a beszámolót és az eltelt időszak munkáját.

Következett a második napirendi pont: az Üdültetési Bizottság február 18-án tartott ülésének és javaslatainak ismertetése (az ülésről készült jegyzőkönyvet a 2. sz. melléklet ismerteti). A napirend előadói

Elekesné Horváth Márta, a Rehabilitációs Osztály és Dr. Szóke László az Üdültetési Bizottság vezetői voltak.

A beszámolóban kiegészítésként még az alábbiak hangzottak el.

Május 13-14-15-re a Telefonosok Szakcsoportja veszi igénybe a balatonboglári üdülőt, míg május 20-21-22-én kerül megrendezésre a titkári-adminisztrátori értekezlet. A vak gyermekek szüleinek családi hétvégéjére szeptember 18-19-20-án kerül sor, majd egy hét múlva a Turista Szakosztály veszi igénybe az üdülőt Balatonbogláron.

Az Üdültetési Bizottság azon javaslatát, hogy az idén a térítési díj 5.000 (felnőtt tag és kísérő esetében), valamint 2.500 Ft (14 év alatti gyermek, és a jövedelemmel még nem rendelkező 14 éven felüli tanulók esetében) összegben kerüljön megállapításra, az elnökség jóváhagyta.

Foglalkozott még a testület az Üdültetési Bizottsághoz több budapesti tag által aláírt és benyújtott kérelemmel. Ebben kérték a bizottságot, hogy gyermekek esetében a jelenleg érvényben lévő 5 éves korhatárt kettő évre szállítsák le. A bizottság az elnökség elé azt a javaslatot hozta, hogy három évre szállítsák le a korhatárt, de azzal a feltétellel, hogy a gyermekért kizárólag a szülő vállal minden felelősséget, s hogy speciális igényeket nem tud az üdülő részükre biztosítani. Vita után az elnökség úgy foglalt állást, hogy tekintettel arra a speciális körülményre, hogy Balatonbogláron vak emberek üdülnek, az ő érdekükben továbbra is öt éves kor maradjon az alsó korhatár.

Arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a látogatóba érkező 5 éven aluli gyermekek szülői felügyelet alatt legyenek végig a látogatás ideje alatt.

A bizottságnak az 1993. évi balatonboglári üdültetésre kidolgozott turnusbeosztását és a férőhelyek megyék szerint

történő leosztását az elnökség elfogadta.

Szó eset még a szakszervezeti üdülőkhöz kapható beutalókról. Ennek részletes ismertetését lapunk rövidesen leközi.

Az idén is lehetőség nyílik a csepeli Vakvezető Kutyaiskola területén való üdülésre. A részvételi díj naponta, személyenként 300 forint + 6% ÁFA.

Következtek a bejelentések:

- Bangladesből egy küldöttség jelezte érkezését.
- A „Szól a szív alapítvány” kuratóriumának már nem Balogh Tibor úr az elnöke.
- A MVGYOSZ 75. évfordulójának tiszteletére egy konferenciát szervezünk, amelyre az európai érdekvédelmi szövetségeket hívjuk meg. A konferencia tervezett időpontja: október, a Fehér Bot Hete.
- A MVGYOSZ megpróbál sürgősen intézkedni az intézet kollégiumi részlegének ellátása ügyében. Ezért levelet küldtünk dr. Kakuszi István államtitkárnak a Népjóléti Minisztériumba.

A bejelentések végén a főtitkár köszönetet mondott valamennyi elnökségi tagnak az elmúlt időszakban végzett munkájáért. Az elnökségi ülés végén kedves szívfoltként köszönthették a négytagú lengyel küldöttséget. A delegáció viszontlátogatásra érkezett azzal a céllal, hogy közelebbről is megismerkedjen a magyar vakok és gyengénlátók életével, intézményeivel. Kelle-

mes, kötetlen beszélgetés alakult ki a tolmács segítségével.

1. sz melléklet

Beszámoló a MVGYOSZ 1992. évi gazdálkodásáról

Az eredeti előirányzat 53.192.000 forint volt. Az év folyamán a céljellegű támogatások figyelembevételével összesen 4.125.000 forint előirányzatmódosítást hajtottunk végre.

A módosításokat figyelembe véve éves bevételi és kiadási tervünk 57.317.000 forintra változott. Bevételi tervünk 105%-os, míg kiadási tervünk 93%-os teljesítést mutat. A költségvetés bevételi oldalon 2.621.000 forint bevételi többlet mutatható ki. A bevétel keletkezésének oka saját forrás, részben az árueledés nagyobb forgalmából, az előirányzottnál nagyobb mértékű hangoskönyv értékesítésből, valamint a magasabb kamatbevételből származott.

A kiadásokban jelentősebb túllépés a különféle befizetések költségeinél tapasztalható, melynek oka a munkáltatói járulékok emelkedése volt.

A bevételek és a költségek között 6.514.000 forint eredmény mutatható ki. Ezt az eredményt azonban csökkentik a költségként el nem számolható, viszont pénzforgalmi kiadást jelentő tényezők.

Bevétel – kiadás záróeredmény:

..... 6.514.000 forint.

Az egészségmegőrző és kondicionáló terem üzembehelyezésére fordított kiadások 541.000 forint.

Gépkocsibeszerzés

..... 1.093.000 forint.

Tárgyi eszköz beszerzések

..... 455.000 forint.

Fogyóeszközök, készletállomány változások költsége	392.000 forint.
Megyei pénzeszközök záróállomány változása	303.000 forint.
Ténylegesen kimutatható eredmény	3.730.000 forint.
A költségvetési bankszámla egyenlege 1992. december 31-én	3.689.000 forint.
Pénztáregyenleg 1992. december 31-én	41.000 forint.
Pénzeszközök összesen	3.730.000 forint.

A költségek megoszlása költségviselők szerint:

Központ + a Budapest és Pest megyei szervezet	60%
Megyék	27%
Vakvezető Kutyaképző Iskola ..	7%
Balatonboglári Üdülő	6%

A Vakvezető Kutyaképző Iskola 1992. évi kiadása	3.804.000 forint
Bevétele:	182.000 forint
A ráfordítás összege:	3.622.000 forint
Az átadott kutyák száma ...	24 darab
Az egy kutyára eső költség 1992-ben	150.917 forint
A balatonboglári üdülő költsége 1992-ben:	3.474.000 forint
Üdülési díjbevétel ...	1.291.000 forint
A ráfordítás összesen	2.183.000 forint
Az üdülésben résztvevők száma	335 fő

Az 1993. évre jóváhagyott 54 millió forintos állami támogatás figyelembevételével, valamint a tapasztalati adatok alapján elkészítettük az 1993. évi költségvetési ter-
vünket.

2. sz. melléklet

7

Jegyzőkönyv, mely készült a MVGYOSZ Országos Elnöksége Üdül-
tési Bizottságának 1993. február 18-i ülésén

Az ülés helye: a MVGYOSZ Rehabilitá-
ciós Osztálya.

Jelenlévők: Dr. Szőke László, az Üdül-
tetési Bizottság vezetője, Borbély Lajos,
Kiss Endre, Péczka János, Rózsa Dezső —
bizottsági tagok; Elekesné Horváth Márta
a MVGYOSZ Rehabilitációs Osztályának
vezetője és Fejes Erika a balatonboglári
üdülő gondnoka.

A bizottsági ülés első napirendi pontja-
ként az 1993. évi balatonboglári üdültetés
előkészítésével foglalkozott a testület. En-
nek kapcsán Elekesné Horváth Márta tá-
jékoztatta a bizottság tagjait, hogy ebben
az évben május 27-én kezdődne és szept-
ember 15-ig tartana az üdülési szezon.
Ennek megfelelően, az idén is nyolc kéthe-
tes turnusban nyílna lehetőség tagtársaink
üdültetésére. A Familia Kft.-vel történt
előzetes egyeztetés alapján, az idei étkezte-
tés költsége a tavalyi, napi 350 forinttal
szemben, 400 forintban kerül megállapí-
tásra. A szerződés ennek megfelelően ke-
rül megkötésre, azzal, hogy az esetleges
évközi áremelkedések e térítési díj mérté-
két nem érintik.

A bizottság ennek figyelembevételével
dolgozta ki javaslatát a beutalt által fize-
tendő térítési díj mértékére vonatkozóan.
Ennek megfelelően (tekintettel arra, hogy
az elnökség tavaly a fizetendő térítési díj
összegét 4.000 forintban határozta meg) a
bizottság tagjainak többségi véleménye
alapján javasolja az elnökségnek, hogy a

térítési díj összege az idén tagnak, valamint felnőtt kísérőjének egyaránt, személyenként (kéthetes üdülést alapul véve) ötezer forintban kerüljön megállapításra.

A 14 éven aluli gyermek, valamint a jövedelemmel még nem rendelkező 14 éven felüli személy esetében pedig a térítési díj mértékét 2.500 forintban javasoljuk meghatározni.

A bizottsági ülésen a szavazás során kisebbségi véleményként fogalmazódott meg, hogy célszerű volna visszatérni ahhoz a korábbi gyakorlathoz, miszerint az étkezés költségét teljes egészében a szövetség a beutaltakra hárítja át. E nézet szerint a fizetendő térítési díj (a fenti szempontok szerint) 5.600, illetve 2.800 forintban kerülne megállapításra.

Az ülés második napirendi pontjaként a bizottság elvégezte az üdülési férőhelyek taglétszám arányos leosztását a megyei szervezetek részére. Ennek során figyelembe vette, hogy turnusonként 42 fő, a nyolc turnusra pedig összesen 336 fő be-

utalására nyílik lehetőség a szövetség üdülőjében.

Ezt követően a bizottság a szövetség több tagja által aláírt és hozzá intézett kérelem tárgyában határozott. Ennek lényege, hogy a szövetség a balatonboglári üdülőbe történő beutalás alsó korhatárát a jelenlegi öt évről kettő éves életkorra mérsékelje.

A kérelmezők előterjesztésük indokaként a szakszervezeti üdülők ezirányú gyakorlatára, valamint arra a körülményre hivatkoztak, hogy a jelenlegi szabályozás alapján a szövetség gyermeket nevelő tagjai több éven át nem vehetnek részt a kedvezményes balatonboglári üdültetésben.

A bizottság vita után úgy foglalt állást, hogy a beutalási alsó korhatár három évre történő leszállítását azzal a feltétellel támogatja, hogy az említett kiskorú gyermekek kizárólag a szülő felelősségére vesznek részt az üdültetésben, és részükre semmiféle speciális ellátás nem igényelhető.

Az ülés végén a megyei szervezetek részére összeállított körlevelet tekintette át a bizottság, azt több ponton módosította, illetve az időközi választásokhoz igazította.

Felhívások, közlemények

Tájékoztató a

balatonboglári üdültetésről

Tájékoztatjuk tagtársainkat, hogy a szövetség balatonboglári üdülőjében 1993. május 27-től szeptember 15-ig bonyolítjuk le tagságunk üdültetését az alábbi turnusbeosztás szerint:

I. turnus: . . . 1993. május 27–június 9.

II. turnus: . 1993. június 10–június 23.

III. turnus: . 1993. június 24–július 7.

IV. turnus: . . . 1993. július 8–július 21.

V. turnus:

1993. július 22—augusztus 4.

VI. turnus:

. . . . 1993. augusztus 5 — augusztus 18.

VII. turnus:

. 1993. augusztus 19–szeptember 1.

VIII. turnus:

. . . . 1993. szeptember 2–szeptember 15.

Üdülési térítési díjak:

- a szövetség tagja részére, 14 napra: 5.000 forint,
- felnőtt kísérő részére, 14 napra: 5.000 forint,
- 14 éven aluli gyermek, illetve 14 éven felüli tanuló részére, ha önálló jövedelemmel nem rendelkezik: 2.500 forint.

A kéthetes turnusokon belül (igényszerint) egyhetes üdülési időszakok is kialakíthatók. Ebben az esetben a térítési díj a 14 napos térítés 50 %-a.

Az üdülésre a megyei szervezetek irodáiban lehet jelentkezni.

*

Felhívjuk tagtársaink figyelmét, hogy az idén is lehetőség van a Vakvezető Kutyaképző Iskolában (1212 Budapest, Duna dűlő sor 206838 Hrsz.) történő önköltséges üdültetésre.

Az iskola megközelíthető a 3-as Metró Kőbánya–Kispest végállomásától a 48-as autóbusszal. Az iskola az autóbussz végállomásánál található.

A beutaltak elhelyezése 4 x 2 ágyas, fürdőszobás szobákban történik, szobánként napi 600 forint + 6 % ÁFA térítési díj ellenében.

A beutaltak az üdülés tartama alatt az iskolában lévő társalgót és teakonyhát is igénybe vehetik. A konyha csak reggeli és vacsora készítésére használható, ebédelésre az iskolától kb. 10 percnyi járásra lévő étteremben nyílik lehetőség. A társalgóban televízió, Hi-Fi torony és különböző magnókazetták állnak a beutaltak rendelkezésére.

Az üdültetés tartama alatt horgászni és strandolni is lehet a közelben.

A vakvezető kutyával közlekedők az üdülőbe kutyájukat is magukkal vihe-

tik. A kutya élelmezési költsége napi 100 forint.

Az üdülésre jelentkezhetnek szövetségünk 14 éven felüli tagjai látó kísérővel a Rehabilitációs Osztályon (Budapest, 1146 Hermina u. 47. tel: 12-10-440/29-es mellék).

Felhívjuk továbbá a figyelmet arra, hogy az üdülőbe 10 éven aluli gyermek nem utalható be!

A szövetség a térítési díj ellenében csak a szállást, illetve a fentiekben említett szolgáltatásokat biztosítja.

Várjuk tagtársaink jelentkezését!

*

Kirándulás

autóbusszal Velencébe!

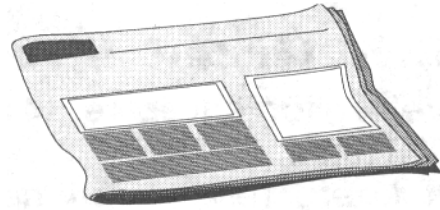
Indulás: 1993. május 22-én (szombaton) délelőtt 10 órakor a MVGYOSZ Székházától (Budapest, XIV. Hermina u. 47.), érkezés: 1993. május 25-én (kedd) a reggeli órákban.

Az utazáshoz érvényes útleveél feltétlenül szükséges!

A kirándulás költsége 5800 forint/fő, mely összeg a szállások és az utazás díját tartalmazza. Az étkezésről mindenkinek magának kell gondoskodnia.

A kirándulásra keddi napokon lehet jelentkezni a MVGYOSZ Székházában Dr. Domonkos Jánosnál. A jelentkezés határideje: 1993. május 1.

Robin Cook :

Vakság

(Megjelent a 24 óra c. lap 1993. február 1-i számában) – könyvrecenzió

Robin Cook, a népszerű orvos-krimi író, aki maga is orvos, így nagyszerűen brillírozik az orvostudomány rejtelmeiben, új, hátborzongató regénnyel örvendeztette meg olvasóinak táborát. A Kóma c. regénye után, melyből film is készült Michael Douglas főszereplésével, az író újabb és újabb fantasztikus alapötletű regényeket írt.

A vakság talán annyiban különbözik a többitől, hogy – sajnos, aktuális téma kis országunkban. Elvezet minket a kábítószerfogyasztók pokoli, embertelen világába, bemutatja a maffia cseppet sem „finom” módszereit... (A napokban számolt be a televízióban egy magyar vámtiszt a kábítószercsempészet növekvő mértékéről). Természetesen, a már Robin Cooktól megszokott módon drukkolhatunk a szép orvosnőnek, Laurienek, aki körül bonyolódnak az események, hiszen mint kórboncnok, sok mindent lát és sejt.

Szimpatikus figura a Columbo-típusú nyomozó a maga esetlen, mégis szeretetre méltó módján.

Lehet borzongani, izgulni, kinek-kinek kedve szerint, hiszen tudjuk, látjuk, a mai könyvvásárték terén színes a paletta... Ez a könyv orvoskrimi.

Belépés csak vak gyerekeknek!

(Megjelent a Képes Újság 1993. január 31-i számában)

Dallas új városnegyeddel büszkélkedhet. Igaz, nem nagy településsel, ám annál különlegesebbel. Minden kicsi itt: alig hatvan centiméter magas egy tűzcsap, a házak tetején a kémény sem magasabb másfél méternél. Hogy mi ebben a különös? Hiszen a világ számtalan helyén létezik már miniatűr település.

Ezt a várost csak vak vagy gyengénlátó gyerekek számára építették fel. Minden épületet, az utcákat, a tereket úgy tervezték, hogy hat hónapostól hat éves korig kényelmesen elérjen bennük minden gyerek. A posta, a városi garázs, a parkoló, az iskola: mind, mind, akár a valódi. Csakhogy ezek nem lakni, tanulni, parkolni, mégcsak nem is játszani való épületek. Ezeket meg kell fogni!

A tervezők célja az volt, hogy a világtalan vagy rosszul látó gyerekek találkozzanak olyan dolgokkal, amelyek az életben nagyok, nem tapogathatók körbe, és így örökre ismeretlenek maradnak számukra, illetve a tapintás élménye, ismerete híján csak elmondásból válhatnak ismertté.

Sok minden más mellett a közlekedés szabályait is megtanulhatják itt. Az utcákon kerékpárral, tolószékkel

vagy babakocsival is közlekedhetnek anélkül, hogy bármi veszélyeztetné őket.

Az épületeket és a szerkezeteket fából, téglából készítették. A különleges területen egyébként szakemberek által összeállított programok, különféle foglalkozások zajlanak. Ezek során a gyerekek tájékozódási képessége kiválóan fejlődik. Megismerkedhetnek például a vakok számára készített iránytű, térkép használatával is.

Aki a szívével lát Éled a fatengős világ

*(Megjelent a Szabad Föld c. lap f. év
január 12-i számában)*

Visszahuncutkodjuk magunkat a múltba. A fatengős világ közepébe, a félhátú agyfúró munkálkodásához. Tiszakécskére, a Széchenyi utca egyik sarokházának rejtett zugába, Brozsovits Mihályék bognárműhelyébe. Félbemaradt kocsikerekek, hirtelenjében tákolt szénavillák, szánkónak szánt akáctuskók közé, amelyek megavaszodva várják az idő kerekének lassulását, hogy eredeti rendeltetésüket betöltve működhessenek. Forgassák a fakarikát, s vigyék terhüket.

Mihály bácsi tüsténtkedik: sorra szedi a használaton kívül rekedt tárgyakat, s helyezi egyiket a másikhoz passzolóan. Mutatja, hogy mit mire használtak annak idején a bognáremberek. Tompán pufog a kéttalpú agykalapács, illesztődik helyesen vésett lyukába a küllő, majd kerekedik a fa

olyanná, amilyenné
szükséges.

Végighallgatva, látva, olyan egyszerűnek tűnik a kerékgyártás tudománya; el se hinnénk, hogy az igazi agyalás heteket vett el emberétől. Mivel a kerék ezen a ponton fordul igazán, a fontos mesterséghez nemcsak kiváló szerszámok, hanem okos, rendszerető emberek is kellettek, akik megannyi gyötrő gyakorlással komoly mesterré képezték magukat.

— Bognárszakmát tanultam, asztalosnál dolgoztam és utána jött a faragás — mondja a kécskei műhely bemutatása után Mihály bácsi. Terelvén a beszélgetést jövedele céljára, mivel valóban érdekes volt a régi, fatengelyes világ, de abban minden mezei bognár otthonosan mozoghat, nem úgy Brozsovitséknál, ahol az évek telével több adatott ennél a titulusról. Emberünket iparművésszé érlelte a sok-sok kedvtelésből sarjadott fafaragás. Több kiállítás közönsége csodálhatta keze ügyességét, pedig...

— Egyik ujját a körfűrész vitte el, a másikat a gyalugép — sajnálkozik még most is Veronika néni, a feleség, mikor látja csodálkozásomat a nem mindennapi mesterkéz szemügyre vételekor. Kényszerűen rá is erősít:

— Erősen gyengénlátó a férjem. Napfénynél sötét szemüveget kell viselnie. Tapintással lát inkább.

Brozsovitsék famunkálataiban a legyőzhetetlen emberi akarat érhető tetten. Olyan embernek nevezik Mihály bácsit, „aki a szívével lát”.

—Kijutott a bajból szegénynek — réved a múltba Veronika néni, aki évinduláskor a negyvenhetediket kezdte élete párjával. Megtudjuk még: azért

százalékolták le Brozsovits Mihályt, mert háborús sérült. Bombázáskor a légnyomás földhöz vágta, elveszítette a szeme világát. A jobb lábán golyót kapott, szétfröccsent benne és azóta is a testében hord pár szilánkot. Bármikor komoly galibát okozhatnak ezek. Veronika néni törvényre ment miattuk: — Várjuk a kártérítést. Kilencven százalékos vakigazolványa van, nekem is jár az ötven százalékos, ha kísérem. Járga a kórházakat, vizsgálják, nézik. Erős fájú ember, akár az apja.

Kis kitérővel kiderül, hogy az idősebb Brozsovits kilencvenöt éves korában, fél nappal a halála előtt még fölzsínórozta, megreszelte fiának a fűrészt. Tiszteletére is egy kicsit, meg az utcáról jövő világosság okán a tata kiskonyhájából műhelyt alakítanak.

— A világosan a férjemnek is jobban a kezére esik a munka – int fejével az utca felé Veronika mama, akit joggal nevezhetünk Mihály mester jobbkezének, hiszen az aprólékos munkák mind rá maradnak. Ahogy illik, eleinte Mihály bácsi fogta Veronika néni kezét, és a finomabb részeit a szobroknak ekképpen alakították. A festés viszont teljesen asszonyi munka lett.

— Ő keveri a festéket, én meg ráviszem, s megadom végső színezetét a tárgyaknak.

— Ő keveri a festéket, én meg ráviszem, s megadom végső színezetét a tárgyaknak.

Így öltöztetik újra a lerongyolódott, elmeztelenedett templomi szenteket. Mint Veronika néni említette, a lényeges dolgok véghezviteléből is ki kellett venni a részét. Fegyvergyári munkásként hétvégeken Pestről járt Tiszakécskére, hogy a magukra maradt fafűrő embereknek ne hiányozzék az

asszonyi kéz. Legyen tiszta ruha, rendes fekhely és meleg étel.

Mindnyájan állták a sarat — mondhatnánk, ha nem faforgácsok sűrűjében lábatlankodnánk ott, ahol Mihály mester tapogatva ugyan, de rendületlenül munkálkodik az apai örökség fenntartásáért. Tartja a mozgást az ernyedő műhelyben.

Igaz is, mi lett volna leleménye nélkül a kécskei templomtorony majdnem négyméteres ablakával? A templomi szobrok, padok tömkelegével? Az Ókécskei képviselők névre szóló székeivel? Mert ebbe a széles munkamezőbe bőven belefér minden. Az óvodai ökrösfogat, a helyrepofozott kutyahintó, a faragott telefonfülke, a szabadterre állított lakitelki színpad, a pihenőnek ácsolt kis ház, meg minden, ami albumlapozgatáskor hamar észlelhető a jó munkák sorában.

— Először Budán egy főorvosnak újtottam fel a régi bútorait. Aztán jött a többi. Műhelyünk volt Pesten, a Jókai- és a Vas Gereben utca sarkán.

A fafaragás kezdetét a hetvenes évekre taksáljuk, de pontosan nem köthető dátumhoz.

— Kezdtem magam is kitalálni a figurákat és keresni a hozzájuk való anyagokat. Tuskókat, meg mindeféle mást. Szép lassan kijött az egyik is meg a másik is. A végén hozzáértők biztattak: vigyem el zsüriztetni. Érdeemesnek találták, kiállításokat rendezhettünk...Pesten, Dunaújvárosban meg itthon, Kécskén.

Lám, milyen egyszerű ez...

Együtt vágunk Mihály bácsival a jócskán elnyúló városszélnek. Az óvoda adott otthont Brozsovits Mihály fafaragó népi iparművész kiállításának. A fasorra illesztett tábla figyelmeztet,

merre tartson a látogató. Betérve a kicsinyek házába, mini-szoborparkba ütközünk. Sorjában minden, ami Mihály mester életében fontosnak, megörökítendőnek mutatkozott. A falu, a mező népe elevenedik az alakokban. A falon címerek, jelvények díszlenek. Ezekre való utalással említi Brozsovíts Mihály:

— Már gyermekkoromban megfagragtam a cserkészjelvényt, később a koronás címert. Meg a többi, ami ide a falra került.

— Mi lesz a sorsuk később?

— Lübeck város címere, meg néhány szobor a városházáé, a kécskei címer a rendőrkapitányságé, a takarékszövetkezet emblémája pedig a szövetkezeté lesz.

Megilletődve hallgatjuk mindezt az óvodai személyzettel, s ha nem láttam volna előre a dokumentumokat, el se hinném tán, hogy mi minden kerülhet ki Mihály mester keze alól. Az elegáns bárkocsit már nem is vesszük ide, hiszen azt a szállodát irányító fia kérésére hozta rendbe.

Ha vissza nem is fordul az idő kereke (a fatengős-fatengelyes világ kellei örökre a múlté maradnak), a folytonosság észlelésekor arra következtethetünk: a szépre érzékeny emberek bizton követik egymást.

Bármekkorát is változzék köröttük az élet. ● ● ●

Kovács Jánosné

Irány az Egészségmegőrző Központ

Örömmel olvastam, hogy szövetiségünkben megnyílt az Egészségmegőrző Központ. Lányommal nyomban elhatároztuk, hogy egy napon meg is látogatjuk. Így is történt; már több mint egy hónapja járunk, hetente két alkalommal. Sajnos, csak munkaidő után tudjuk igénybe venni a központ szolgáltatásait. Ki-ki tetszése szerint választhatja meg az edzések fajtáját, sorrendjét. Én mindhárom lehetőséget, úgymint:

a tornaszereket, a masszázst és a szaunát is igénybe veszem, ebben a sorrendben, mivel nekem ez vált be. Ed-

digi tapasztalataim alapján csak a legjobbakat mondhatom el erről a létesítményről. Ha az ember lelkiismeretesen végigcsinálja az edzést, úgy érzi, mintha kicserélték volna. Kétségtelenül fárasztó, de ez a fáradság rendkívül kellemes. Jó közérzetet okoz, ezen felül még a fogyókúrát is elősegíti. Természetesen mindehhez hozzájárul Farkas Péter gyógymasszőr odaadó, lelkiismeretes munkája is. Ajánlom sorstársaimnak, hogy éljenek a lehetőséggel! Nem hiszem, hogy ilyen kedvezményes áron bárhol is fel lehetne frissülni.

Köszönet mindazoknak, akik egészségünk érdekében létrehozták ezt a hasznos létesítményt. ● ● ●

Békés megyei hírek

Sütő Klára tudósítása nyomán: Klubösszejövetel Orosházán

Orosházán a MGVYOSZ Békés megyei szervezet körzeti csoportja 1993. február 16-án tartotta klubösszejövetelét.

A körzeti csoport vezetőjének köszöntője után óvodások köszöntötték kedves műsorukkal a megjelenteket.

Ezután Vági József jogügyi előadó tartott tájékoztatót az új jogszabályokról és rendeletekről. Természetesen a hallgatók kérdéseire is készséggel válaszolt.

A jó hangulatú összejövetel kis uzsonnával ért véget.

Gaika Olga: Vakok és gyengénlátók farsangja a könyvtárban

Ha február, akkor legyen farsang! Így tudja ezt a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos szövetsége Békés megyei szervezetének titkára, Lévai József úr is.

A kezdeti anyagi nehézségeket leküzdve, szervezkedésbe kezdett. Elmentek a meghívók, alakult a műsor. Mivel körülbelül száz főre lehetett számítani, a megyei könyvtár, egy már korábban is igénybe vett nagyobb helyisége jöhetett szóba a megrendezéshez.

Február 27-én, szombaton, már a kezdet előtt egy órával gyülekezett a lelkes, izgatott szereplőgárda és a közönség. Sze-

rencsére az időjárás nem „szólt” közbe, száraz, napsütéses időben érkeztek látó kísérőikkel Gyuláról, Gyomáról, Békésről, Méhkerékről, Dévaványáról, Mezőhegyesről, Tótkomlósról és máshonnan is a tagok.

A nagyszerű műsort Lévai József szerkesztette, amelyben többek között hallhatuk Makra Sándorné, Nagy Lászlóné és Hermann Aurél csodás versmondását, Márton Sándor zongora és Tar Lajos klarinét kísérete mellett Gál János szólóénekes, valamint a kultúrcsoport kórusának lelkes előadását. A műsort Török Imre és Lévai József, valamint Nagy Istvánné és Erdősné, Magdika fergeteges villámtréfái tarkították, melyeket jóízű nevetés és hatalmas tapsvihár köszöntött. A szünetben az elmaradhatatlan farsangi fánk elfogyasztása következett, amelyet Patkós János büfés jóvoltából kedvezményesen kaptunk. Köszönjük neki!

Üdítő és kávé sorakozott a majd malomkeréknyi süteményhegyhez.

A szünet után viccmondó verseny kezdődött, természetesen csak a jóízlés határain belül. A kezdeti szerénykedés után egyszerre felengedve, több kar is a magasba lendült, kiderült, mindenkinek van két-három jó vicc a tarsolyában. A versenyen résztvevőknek csokoládé volt a belépőjük és humoros kis zsákbamacska-ajándék a jutalmuk. Nagyon jól szórakoztunk, s mire a delet elharangozták, az ajándékok is elfogytak, s a buszhoz, vonathoz igazodók szedelőzködni kezdtek. Jó hangulatban indultak el a kis csoportok hazafelé, ígérve egymásnak minél előbbi találkozást.

Jó érzéssel vettem, hogy amíg a közelben lévő futballpályán és utcákon Fradi- és Előre szurkolók egymást püfölik, itt a „Béke szigeten” jól érezte magát egy kedves csapat, akik fogyatékoságukból adódóan csak „Sorstársnak” szólítják egymást. Örülök, hogy köztük lehettem.

Hajdú-Bihar megyei hír

Szonda Klára: Évnyitó

Új esztendőt kezdtünk, s ennek a kezdetéről szeretnék beszámolni.

Február 3-án délután kedves kis ünnepségre gyűltünk össze, megtartottuk a januári és februári név- és születésnapokat. Különösebb műsor nem volt, csupán magánót hallgattunk, de a hangulat így is magasra hágott. Annál is inkább, mivel közben a karácsonyra ajándékba kapott húsvéskockából készült levest és a házilag készült pogácsát fogyasztottuk.

Február 15-én egy nagyon ritkán előforduló, kedves családi ünnepségre került sor: aranylakodalmát ünnepelte intézetünk egyik lakó-házaspárja, Kiss Lajos és felesége. Az ünnepségre az ebédlőben került sor, ahová az ünnepeltek meghívták az intézet dolgozóit, és a lakótársakat. Ajándékként egy nagyon szép, 32 szál rózsaszín rózsából álló, aranybetűs szalaggal átkötött csokrot, valamint két ajándékkosarat kaptak.

Február 19-én került sor a nagy ünnepre: a Farsangra.

Az előkészületek több mint egy hónapos mun-

kát jelentettek az intézet dolgozói, különösen a foglalkoztató és a szociális nővér számára, és azoknak a nővéreknek, akik szereplést vállaltak a farsangi bálon. A jelmezeket közösen készítettük ugyan, de a debreceni Csokonai Színházról is kaptunk kölcsön néhányat. A jelmezbe öltözöttök között volt kubai táncos, boszorkány, udvari bolond, Kukori és Kotkoda, huszár, sőt egy 101 éves bácsi egy kedves bohócnak öltözött. Mindenki irtózott Drakulától. Betekinthettünk egy apacs-tanyára, ahol éppen apacs-táncot roptak. A jelmezes felvonulást vérpezsdítő kánkán zárta.

Élénkítette még a műsort a tombola is, több mint hetven különféle tárgy került kisorsolásra, a főnyeremény pedig három darab, a nővérek által sült torta volt. A jelmezeket nem díjazták, hanem mindenki kapott egy zsákbamacskát.

A teljes műsorról video-felvétel készült, amely Hauch Mátyás úrnak köszönhető. Segítségünkre volt még a Paletta Rt. dekorációs részlege, akiktől szebbnél szebb anyagokat kaptunk a terem feldíszítéséhez. Külön köszönet illeti Almási Lászlóné fodrászmesztert egész napos munkájáért, valamint tanulóját Erikát, akik nagy segítségünkre voltak. Illusztris vendégeink is voltak, többek között dr. Misz Mária, intézetünk volt önkormányzati biztosa, dr. Szél Lajos és Csanádi József, a MGVYOSZ Hajdú-Bihar megyei szervezetétől, dr. Kovács Margit, a Kenézy Kórház általános igazgatónöje, szemészorvos.

A műsort követő bál zenéjét, szokás szerint, a vakok szövetségének zenekara szolgáltatta.

Intézetünk lakói nevében hálás köszönetet mondok mindazoknak, akik szívüket és lelküket beleadták ebbe a nagy munkába, hogy a farsangon jól érezhessük magunkat.

Kas László

Wagneri elmélkedések

Kettős jubileumát ünnepeljük az idén Richard Wagnernek: születésének 180. (1813. május 22) és halálának 110. (1883. február 12) évfordulóját.

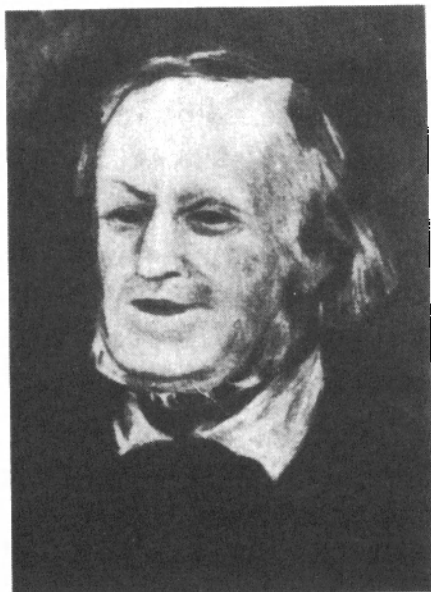
Lipcsében látta meg a napvilágot. Ma egy tábla hirdeti szülőházának helyét — egy minősíthetetlenül pocsek nagyáruház, (Am Brühl) falán.

Származása bizonytalanságokat rejt magában. Névadó apja Friedrich Wagner, tisztos rendőrtisztviselő, alig fél évet örvendhetett tizenegyedik újszülöttjének: elhunyt. További nevelését a család régi barátja, bizonyos Ludwig Geyer, foglalkozá-

sára nézve színész és festőművész irányította olyannyira, hogy Richardot Geyer néven iratták be a drezdai iskolába.

Pater semper incertus (az atya kiléte mindig bizonytalan) mondotta vala a Jus Romanum, a római törvénykönyv egyik lényeges cikkelye. Wagnernál sem volt, és nincs is ez a mai napig sem másként. Geyer zsidó származású; feltételezhető, hogy Richard az ő természetes gyermeke. Wagner maga pedig (kora zsidóellenes hullámától sodortatván) erősen antiszemita attitűdökkel büszkélkedett. Zsidó származásának kétes-tréfás bizonyítását Liszt Ferenc fogalmazta meg így: „Aki ennyire antiszemita, az csakis zsidó lehet!”

Nos, ha, már származását elemezzük: nem ettől (mármint vitatható zsidóságától) illetve nem „csak” ettől vált belőle nagy zeneszerző. Kortársai, ezek között számos barátja: Mendelssohn, Meyerbeer, Bülow, Joachim — zsidó létükre elnéző mosolygással nyugtázták Wagner ezen botránkoztatni szándékozó megnyilvánulásait, primitív, értelmetlenül teátrális kitörésekké devalválva eme ideológiai „hitvallásokat”. De még századunk „legilletékesebb” elmarasztalója, maga Hitler is, zeneideológusait utasítván olymódon rehabilitálta Wagnert, hogy Geyer zsidó volta fölött szemet hunyván annak árja származását generációkra visszamenően „igazoltatta”. Legújabb kutatások szerint Geyer mágiscsak árja. Anti- és filozsemiták generáció vitatták-vitatják ezt, jobb ügyszó méltó buzgalommal; ám hasznosabb ennél a wagneri muzsikába való bemelegedés. Így tudott csak reprezentálni az operahá-

A. Renoir festménye

zakban, így akart belepiszkolni a náciizmus ideológiájával a pártatlan német mondavilágba, mely Wagner ötletcsíráinak hordozója, érlelője volt.

Ami Wagnert illeti: ez az identitásbeli kettősség ihleti őt a Siegfried első felvonásában, midőn nevezett hős származásának titkairól faggatja az alattomos Mimét, aki képtelen összekovácsolni a nevezetes kardot, a Nothungot... Csak egy előítéletől mentes, félelmet nem ismerő hős illesztheti azt egybe, hogy darabokra zúzza Wotan dárdáját; azt a dárdát, mely Wotan kezének erejétől a Nothungot törte ketté... Erre csak Siegfried képes; meg is teszi majd!

Elszalad, elszaladhat az ember fantáziája, analógiát keresvén a Niebelung-történet és Wagner ars poeticája között. A gyűrű a hatalom, mégpedig Wagner számára a zenei hatalom jelképe, és mint ilyen, analóg a wagneri operaműfajjal, a „Gesamtkunstwerk”-kel. Ugyancsak szaporán kellett forgatnia zenei Nothungját, hogy legyőzze az előítéletekkel teli közvéleményt, az ellenvélemények falanxát, mely a jövő számára írott műveivel szemben sorakozott föl. Hogyan is mondta Liszt, midőn egy Lohengrin előadást vezényelvén, egy aulikus közéleti hatalmasság így minősítette a hatyúlovag történetét, leginkább ennek újszerűen ható zenéjét:

— Szép ugyan, de csak a jövő számára érthető.

Liszt mérgében földhöz vágta karmesterpalcáját:

– Gut, gut, machen wir dann Zukunftsmusik! – Jó, hát akkor csináljuk a jövő muzsikáját!

De hát miből is állt (és áll manapság is) ez a jövő zenéje? Az opera mibenlétét vizsgálva ez általánosságban a következőképpen jellemezhető: valamilyen epikus, drámai, történelmi vagy humoros esemény

szövegét a szereplők énekelve interpretálják, miközben a zenekar a maga sajátos eszközeivel mintegy keretbe ágyazza a mondanivalót – néha sikerrel, olykor-olykor sikertelenül kvadrálva az énekelt textussal, ám mindig igyekeztén mindezt térbelivé, háromdimenzióssá formálni. Bevalljuk: önkényes és vitatható definíciója ez az operának, de lesz némi igazságtartalma, ha Wagner operáinak sajátosságait elemezzük. Ám ha már az ábrázoló geometria terminológiájával élünk, nézzük meg, mit is jelent ez a térbeliségre való törekvés.

Az operaszerző ugyebár először is keres-talál egy témát; ha ez megvan, keres egy librettó-készítőt. Tegyük fel, hogy mestert talált és nem „mesterembert”, tehát jól sikerült a librettó. (Az operairodalom bizony-bizony sok ellenpéldát tud felmutatni). Ekkor jön a melódiák megkomponálása: szólók recitatívók, duettek... kvartettek, stb. Ehelyütt bizony csak eleget kellett tennie egynémely zeneszerzőnek az ügyeletes sztárprimadonna kedvének-kényének kitéve, Haendeltől éppen Wagnerig – de csak eddig! (A Wagner-énekesek rendje-rangja egészen más, mint a Bellini, Donizetti, Rossini operák „Kanarienzucht” kanáritenyészeti gyülekezeteié, melyek nyak- és toroktörő koloratúráikkal merényletet követtek el mind a zeneművek, mind saját szervezetük ellen. Ez a pejoratív jelző ugyancsak Wagner „szerzeménye”).

De nézzük tovább a hagyományos operaszerkesztés egyes elemeit. Következett a zenekari kíséret világra hozatala: izzadsággal, reciprok-perisztaltikával (magyarán gyors kiöklendezéssel) vagy istenadta teremtmény segítségével. Egy csipet al-

kotói fűszer, némi spirítusz (lélek inkább, mint alkohol, ám ez is gyakorta volt ihletője a szerzőknek): kész a recept, a mű

emberi fogyasztásra alkalmas; jöhetett a premieren a csúfos bukás, majd a harmadik-nyegyedik előadástól a harsány elismerés.

Térjünk most vissza az ábrázoló geometriához, műszaki konyhanyelven: „ábrishoz”, próbáljuk meg ennek eszközeivel szemléltetni az előbb felsorolt komponálási elemeket.

Ki ne tudná, hogyan is néz ki a legegyszerűbb téridom, a kocka, mégpedig síkban kiterítve. Olyan, mint egy vaskos kereszt. Terítsük hát ki e kockát, és nevezzük el az egyes lapjait: témának, librettónak, egy vagy többszólamú dallamnak, zenekari kompozíciónak (hangszerelésnek), zongorakivonatnak (a betanuláshoz). Hatlapú a kocka, meg is van nevezve mind a hat lapja (de csak egy síkban! Ugye, milyen egysíkú mindez?) mondhatnánk rosszmájúan, de azért legyünk igazságosak: a lapok háromdimenziós együttesének csak

síkbeli vetületeivel képsíkjaival próbáltuk megközelíteni azt a különbözőséget, mely Wagner és az őt megelőző operaszerzők között fennáll.

Mi is tehát a titka Wagnernek – teszi fel a kérdést gyakorta Meixner Mihály zeneesztéta, egyben jeles Wagner-specialistánk. A titokhoz megint csak „ábris” hasonlattal közelíthetünk. Vegyünk három egyenest, mondjuk három szál gyufát vagy fogpiszkálót és végeiket egy sarokba, csúcsba fogva egymásra merőlegesen helyezzük el. Mint látjuk, kész a három dimenzió! Nevezzük az egyik gyufát (akárcsak mondani egyenest) költészetnek, a másikat színpadtechnikának, a harmadikat pedig zenekari komponálásra való készségnek.

És itt a titok nyitja! Wagner a három, immár térben elhelyezkedő egyenest (gyufát, fogpiszkálót) közös névvel illette: úgy mondta ezt, hogy Gesamtkunstwerk – összművészet. Wagner tehát egymaga, egyidejűleg művelte az említett térkoordinátának mindhárom vektorát, úgymint: a költészetet, a dramaturgiát is, a színpadi technikát (beleértve a díszlettervezést, a megvilágítást, a színpadi képzőművészeti elemek létrehozásában való biztonságos tájékozódás képességével egyetemben) és a hangszeres zenealkotást. Zsenijére jellemző, hogy humán beállítottsága mellett technikai adottságokkal is fel volt vértezve. Építésként Bayreuth megalkotásában jeleskedett, „hangmérnökként” ugyanitt. Jelenkorunk elektronikai-akusztikai arzenálja is csak csodálkozva tekint a bayreuthi opera hangzásbéli egyensúlyára, csodájára.

Ejtsünk szót még elmélkedéseink során Wagner egy másik, egyedülálló zenei újításáról, az ún. Leitmotivról, a vezérmotívumról. Néhány taktusnyi kis zenei frag-

Grál-lovagok

mentumokról van itt szó, melyekkel személyekre, karakterekre, vagy éppen bekövetkező, netán múltbéli eseményekre utal a zenekar nyelvezetén. Nyitva maradt, a levegőben felejtett, dúdolható-fütyülhető kis dallamocskák ezek, tonális vagy egyéb funkcionális zárlattal legtöbbszörre nincsenek is ellátva, mintha mondanák, hogy: (na most!), vagy: figyeljünk csak! És ilyenkor belép az eseményekbe (valóságosan, vagy visszaemlékezve, esetleg egy esemény előrevetítéseként) egy Wotan, egy Loge, utalva a tűzvarázsra, egy Hunding, Siegfried, stb. Mindegyik a maga jellemző zenei „névjegykártyájával”, vezérmotívuma által bejelentve.

És ezzel a vezérmotívum-szisztémával közlekedik – nemcsak az említett három dimenzióban, hanem ezt kiteljesítve a téridő einsteini fogalmának magasabb régióiban is. A Niebelung-történet, a tetralógia (Rajna kincse, Walkür, Siegfried, Istenek alkonya) telis-tele van ezekkel az előre— és visszautalásokkal, karaktereket megkülönböztető (differáló) és az esemény-elemeket egységbe rendező (integráló) zenei töredékekkel. (Lám lám, nemcsak az elemi térgeometriával, de még a magasabb matematikával is összefüggésbe lehet hozni Wagner muzsikáját. A matematika tárgyköréből vett kifejezések arra utalnak, hogy Wagner zenedrámái úgy viszonylanak az általa elmarasztalt operákhoz, mint az egyszerű a határértékszámításhoz).

Wagner zenedrámáinak javarésze a német mondavilágból meríti mondandóját. Úgy közelít a germán mitológiához, mintha egy imádságos könyvbe nyúlna; olyan ihletettséggel és alázattal, mint amilyen Wilhelm Ruland német költő, antológus „Vorspruch” (Előszó) című szonettjéből sugárzik, melyben Isten segítségét kéri antológiája bevezetéseként:

„Előszonett”

*Láss és láttass! Úgy tűnik,
megjelennek*

*Ősi legendák messzi tűnt korokról,
Hittel telt, Istent rejtő templomokról,
Múlt tükröző képei a jelennek.*

*Múzsámat hívtam: ihlető szavára
Feltört belőlem sok magasztos eszme,
Majd búcsút intett, s a távolba veszve
Bátorítóan lengett könnyű szárnya.*

*Költöttem, írtam: Istent kértem végre,
Óvná meg mindétiglen szent hazámat;
Fáradt kezem tétován nyújtva égre.*

*Kizengted-é szíved legszebb dalát?
Szólt Ihletőm; mosolyra nyitva számat,
Hazám hódolat-virágát adtam át.*

A Wagner-operák meghallgatására készülni kell. Elmenvén egy-egy előadásra, nem árt tanulmányozni a zenedráma szövegét, hiszen maga Wagner írta! (A magyar fordítások közül tán a leghitelesebb elhunyt jeles Wagner-tenoristánké, Závodszi Zoltáné). És akkor érthetőbben szól hozzánk a zene is; nemcsak a szimfonikus hangzás gyönyörködtet, hanem annak összefüggése a nemesveretű textussal is. Így felkészülve egyre teljesebbé, gazdagabbá válik élménytárunk, mind jobban és jobban „Wágneriánusokká” válunk.

Napjainkban újította fel Operaházunk a Tetralógia előjátékát, a Rajna kincsét. Szinopszisa: küzdelem a Rajna aranyáért, a hatalomért. És van ennek valamiféle gondolatébresztő aktualitása, éppen most, éppen itt, Európában. Javában folyik az ádáz küzdelem, talán a világ eddigi legvérengzőbb, minden haditudományi kor-

20

rektséget és morált nélkülöző, öncélúan kegyetlen küzdelme. Most még(!) nem a Rajna aranyáért, hanem a Duna, a Dráva, a Száva és a Neretva kincseiért, birtoklásáért. Gonosz Fafner és Fasolt sár-

kányok építgetik Walhalla várát (kikkel helyettesíthetjük e két nevet a Balkánon?) és csak reménykedhetünk, hogy a Nibelung-sztori utolsó felvonása, az Istenek alkonya (mégpedig a gonosz isteneké) majd csak beteljesedik: hangzik már az átok-motívum! ● ● ●

Felhívások, közlemények

A Bourdon Történeti Hangszerkészítő és Forgalmazó Kft. azzal a szándékkal alakult, hogy a zenepedagógia és a zenekultúra területén egy hatalmas űrt próbáljon a maga eszközeivel kitölteni.

Olyan értékeket szándékozunk létrehozni, mely a zenehallgató és zeneszerető embereknek örömet okozhat, továbbá a sérült gyermekek számára olyan eszközöket, zeneszerszámokat, melyek segíthetik őket teljesebb életre való törekvésükben. Ezek a zenei eszközök többnyire pentatonhangzásúak; ilyen pl. az ún. ajtóhárfa-citera, mely az ajtóra rögzítve, annak nyitáskor kellemes pentaton dallamot játszik. Szolgálhatunk továbbá egy 13 húros kis hárfával, valamint egy kéthúros, másfél oktávós tekerőciterával is. Gyártunk még ezeken felül olyan tárgyakat, melyek környezetkultúránkat kívánják ízlésesebbé tenni, és olyan egyéb használati eszközöket; dísz tárgyakat, dobozokat, reneszánsz és barokk kottatartókat, melyekkel ellensúlyozni óhajtjuk korunk uniformizált, egyre személytelenebbé váló környezetét.

Reméljük, rátalálunk azokra a barátainkra, akik hasonlóan gondolkodnak, s akiknek tevékenységünkkel örömet okozhatunk.

(Kadosa-Kiss József
ügyvezető igazgató, Bourdon Kft.).

*

Hidvéginé Nyúl Krisztina:

A Vakok Világszövetsége II. sz. határozata

A WBU III. Közgyűlése úgy határozott, hogy a Nemzetközi Vak Sportszövetség (IBSA) a vakok sportjának legfelsőbb irányító testülete nemzetközi szinten, valamint megerősíti az IBSA azon jogcímét, hogy együttműködjön más testületekkel, mint például a Nemzetközi Paraolimpiai Bizottság.

*

Felhívjuk tagtársaink figyelmét, hogy szövetségünkben a Jogsegély Szolgálat minden kedden és csütörtökön d.u. 13-18 óra között áll rendelkezésükre. Dr. Földi János és dr. Szőke László szeretettel vár minden érdeklődőt!

*

A Vakvezető Kutyaival Közlekedők Szakosztálya és a Vakvezető Kutyaiskola 1993. április 24 én klubnapot tart a VKI területén. Témája: a vakvezető kutya tartása, ápolása, higiénája

Lak István**A színjátszócsoporth bemutatatta új műsorát**

1993. január 31-én Téli műsorral szerepelt szövetségünk székházában a Pasztorek Mihály Színjátszó Csoport.

A rendezvény Hunyadi László rövid bevezetőjével kezdődött, aki többek között elmondta, hogy hosszú idő után új előadást tart a csoport. A műsor Nadányi Zoltán: Első hó című versével kezdődött, amelyet Babics Zsuzsa mondott el. Móra Ferenc: A didergő király című verses meséjét Némethné Horváth Zsuzsa kiváló előadásában hallgathattuk. Ezután egy zeneszámot játszott Kovácsné Hegyi Jolán és Kovács Pál. Majd következett Petőfi Sándor: A puszta télen c. költeménye, Borsodi Zsuzsa előadásában. Ismét egy Nadányi Zoltán vers következett: Két szemed szeretett legtovább, ezt a verset Gombosné Ildikó szóltatta meg.

A délután fő műsorszámaként Oscar Wilde: A boldog herceg c. mesejáték elevenedett meg. A bemutatott mű kitűnő narrátora Horváth Mária volt, zenéjét pedig Kovács Pál szerezte. A darab képeit kiválóan illusztrálta a zene, amelyet szintetizátoron csodálatosan szólaltatott meg a szerző. A mesejátékot Ferenczi Edit rendezte. Egyben ő volt a mű egyik főszereplője is, a

fecskét keltette életre. A másik főszerepet, a boldog herceg élővé vált szobrát Szabó Sándor alakította. Mindkét fő-

szereplő remekül oldotta meg feladatát. Szép, érthető szövegmondással emlékezetes előadást produkáltak. A mesejáték többi szerepében a délután folyamán már hallott, említett versmondókon kívül, Hunyadi Lászlót és Kovács Lászlót hallottuk még. Az előadást a hálás közönség hosszas tapsal jutalmazta.

Befejezésül József Attila Tél c. versét mondta el Babics Zsuzsa, majd Kovács Pál a zene hangjait varázsolta elő.

A MGVYOSZ Budapest és Pest megyei Szervezete Kulturális Bizottságának tagja, Lak István mondott köszönetet a színjátszó csoport valamennyi szereplőjének a színvonalas, szép műsorért, a remek előadásért. Örömet fejezte ki, hogy hosszú idő után ismét jelentkezett a színjátszó csoport egy új műsorral.

A két elhangzott Nadányi vers kapcsán néhány gondolatban megemlékezett a költőről (1892—1955), akinek 100. születésnapjáról a múlt év őszén itt-ott megemlékeztek. Századunk első felének jeles költőjét ezeddig méltánytalanul mellőzték.

A Pasztorek Mihály Színjátszó Csoportról pedig elmondta, hogy két évtizedes múltra és sikeres fellépésekre tekinthet vissza. 1974. november 24-én alakult meg az együttes. Működésük első tíz esztendeje során több megyei szervezetünknel, szociális otthonokban és szövetségünk budapesti székházában szerepeltek. Gyakran műsorukra tüzték sorstárs szerzők verseit, novelláit.

Reméljük, hogy az elkövetkezendő időszakban is gyakran hallhatunk majd sikeres fellépéseikről. ● ● ●

Évfordulók nyomában

Dr. Domonkos János 170 éve született Madách Imre

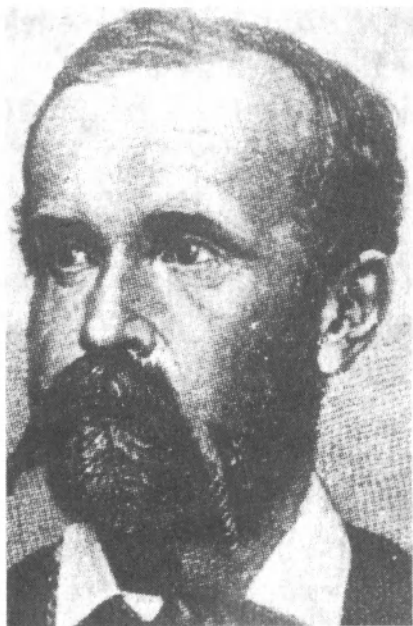
Madách Imre (1823—64) költő, író, publicista, a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt.

Egész élete reménytelen harc volt magányába húzó természete és a világba hajtó ambíciói között. Költői zsenialitásával meglátta a kor nagy belső ellentmondását.

Poéta ideálja Goethe, az emberiség költője volt.

„A hazafiság csak a magyarnál lehet költészet tárgya, hol létünkért küzdünk.” – írta fel magának.

Madách drámaköltészetünk világirodalmi rangú képviselője. Gyermekko-

Madách Imre (Kiss Dezső grafikája)

rában szigorú vallásos nevelésben részesült. Madách Imrét 1823. január 21-én keresztelték szülőfalujában, Alsósztrégován.

Az ifjú Madách édesapját korán elveszíti. Egész élete során édesanyja nagy hatást gyakorol rá. A váci piaristáknál, majd a pesti egyetemen tanul.

Az 1830-as évek nemzedéke számára a birtoknál is fontosabb volt a műveltség gyarapítása. Megfogalmazódik a közös európai gondolat, a „fejlődés gondolat”, mely irodalmunkban először Széchenyi Istvánnal jelenik meg először.

Madách Imre életművének kiteljesedését elősegítette az a magány és háborítatlan csend, melyet a sztrégovai nemesi birtok biztosított. Civilizált, igényes környezetben élt itt. A sztrégovai kastély könyvtárával, szalonjaival és bútoraival teljesen városias volt.

A környezet finomultabb volt az általános reformkori nemesi költőkénél. Hasonlított viszont Széchenyi István és Eötvös József környezetéhez, akiknél ugyancsak a család felvilágosult szelleme hatott fejlődésükre.

Lelkileg ugyan csak egyetlen nő létezett Madách számára, akivel azonosulni tudott: az édesanyja; mégis amikor a bihari alispán lányával, a szép Fráter Erzsébettel 1845. július 20-án házasságot kötött, ez bizonyos mértékig oldódást jelentett lelkében. Ehhez járult még Petőfi Sándor megismerése is.

Élete jelentős részét Alsósztrégován töltötte a költő. Barátain kívül gyakori vendégei voltak a falu papjai. Házassága első

évei boldognak látszottak. A megyeszékhelyhez, Balassagyarmathoz közelebb eső kis családi birtokra, Csesztvére költözött feleségével. (Ma a kúria emlékmúzeum egy díszes park közepén.)

Irodalmunkban nincs még egy olyan költő, akinek életében a „nő” ennyire központi szerepet kapna. Érdekes, hogy míg fiatal korában Madách a férfi nagyságát csak nő nélkül tudta elképzelni, addig a férfi Madách az emberi nagyságot már csak a nő segítségével tartja elérhetőnek.

Betegsége akadályozza meg abban, hogy részt vegyen a szabadságharcban. Költészete mutatja a nemzeti küzdelemmel való együttérzését. (Nem féltetek hazám!; Tábori képek; Nyújtsunk kezét!)

A szabadságharc bukása nem csak hazafias érzelmeiben sújtotta, hanem családjában és személyében is érintette. 1852-ben pedig Kossuth Lajos titkárának, Rákóczy Jánosnak a rejtegetéséért börtönbe kerül Madách Imre. A fogság aláásta, amúgy is gyenge egészségét. Feleségével elhidegültek egymástól, s 1857-ben elváltak. (Az asszony tisztos tartásdíjat kapott, de rendezetlenül élt és elhagyatottan halt meg egy nagyváradi kórházban 1875-ben).

A nemzet bukása után Madách költészetében egyre tragikusabb hangok szólalnak meg. Magányos, csalódott emberként kezdi írni az Ember tragédiáját Alsósztrégován 1859-ben.

Az emberiség nagy kérdéseit egy drámai műben veti fel. Fő témája a bibliai Ádámnak a történelem folyamán új és új alakban való megjelenése. A halhatatlan mű cselekménye a mennyekben, az Úr trónjánál kezdődik, s

ugyanitt végződik az Úr biztató szavával.

Madách két ellentétes gondolatot állít szemben: Ádámét és Luciferét, vagyis az emberi szenvedélyességet és a hideg értelmet. A költő a tragédiában hőisével együtt járja végig az utat. Ez a drámai költemény, mint műfaj, nem előzmények nélküli a világirodalomban. Gondoljunk csak Dante: Isteni színjáték, Milton: Elvesztett paradicsom, Goethe: Faust c. műveire.

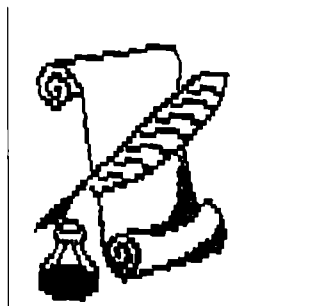
A tragédia hazai előzményeinek számítását a reformkor gondolati lírája, verses epikája és drámai vonulata, melyek az emberi lét és cselekvés értelmét kutatták. Többek között Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor és Arany János, Kemény Zsigmond és Széchenyi István művészi hagyatéka mutatja, hogy a magyar írástudók ezen nemzedéke is szembe nézett a „Mi dolgunk a világon?” gondolattal.

Egyrészt tehát a lírában találjuk meg a tragédia legtöbb eszmei előzményét, másrészt kapcsolódik a magyar földbirtokosság Világos utáni helyzetéhez, gondolkodásmódjához.

A mű felfedezi a magyar költészet számára a filozófiát. Klasszikus irodalmunk egyetlen alkotása sem keltett olyan élénk vitákat, mint Madách Imre: Az ember tragédiája c. műve. Születésétől fogva újból és újból felfedezik. Nagyságát senki sem vitatja, de egyértelmű üzenetét még senki sem fejtette meg.

A mű elolvasása, vagy színházi megtekintése legalább négy órát vesz igénybe.

Madách hősei kudarcot vallanak, egyedül Ádám az, aki felemelkedik. Lucifer következetes ellenfele Éva. Ádám bukását Éva okozza, de ugyanakkor megmenekü-

24

lésének záloga is.

A tragédiában minden eszme összeomlik, de az élet az nem.

A mű lelki alapja az az érzés, hogy bármilyen csapások érnek az életben, van valahol a magyar lélek mélyén belül egy olyan megközelíthetetlen, független terület, ahol a magyart nem győzhetik le a szünet nélkül sújtó századok.

Eredetileg a tragédia nem színpadra készült. Beöthy Zsolt írta 1896-ban megjelent irodalomtörténetében: „1883 óta színre hozva több mint száz előadást ért meg, s a legjövődmezőbb magyar darabnak bizonyult.”

A tragédiát sok nyelvre lefordították és a világ több színpadán is bemutatták.

Arany János ezt írja Madách Imréhez kelt levelében: „Az ember tragédiája mind koncepciójában, mind kompozíciójában jeles mű. Csak itt-ott a verselésben, s a nyelvben talállok némi nehézséget.”

Németh László Madáchot olvasva c. munkájában 1943-ban a következőket írta:

„Én Madáchot Széchenyin keresztül érttettem meg. Amíg a naplót olvastam, főként a Hittel előttiakat, mindig a tragédia Ádámjára kellett gondolnom. Ugyanaz az izgatott tettvágy, s ugyanaz a nemes összeférhetlenség a tettek világával.”

Madách Imre Erdélyi Jánoshoz írt levelében így értékeli saját alkotását:

„Egész művem alapeszméje az akar lenni, hogy amint az ember Istentől elszakad, s önerejére támaszkodva cselekedni kezd: az emberiség legnagyobb és legszentebb eszméin végig egymás után cselekszi ezt.”

Madách Imre Alsósztrégován 1864. október 5-én hunyt el. A költő földi maradványai 1936-ban a kastély parkjában felál-

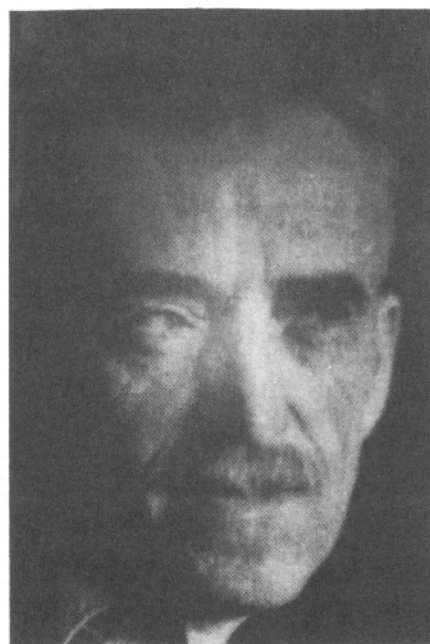
lított új sírboltban találtak végső nyugalomra. A sírbolt fölött egy magas talpazaton található Rigele Alajos pozsonyi művész bronzszobra, mely Ádámot ábrázolja miként karjait az ég felé emeli.

Lak István

100 éve született Szabó Pál

A bihari táj adta őt a hazának. Szülőfaluja, Biharugra országunk keleti részében van, a hajdani Bihar megyének a mostani Békés megyéhez csatolt területén. Az egykori hatalmas kiterjedésű Bihar vármegyének nagyobbik hányada ma Romániához tartozik. E tájegység számos írónak, költőnek szolgált bölcsőhelyül. Itt született többek között Pázmány Péter, főpap és író; Arany János, legnagyobb epikus költőnk; Nadányi Zoltán, költő és műfordító; Szabó Pál, író és politikus; Sinka István, költő és író.

Szabó Pál 1893. április 5-én született

Szabó Pál

szegény parasztcsalád gyermekeként. Ele mi iskoláit Biharugrán végezte. Ezután kitanulta a kőművesmesterséget. Apja korai halála miatt a fiúnak már fiatalon sokat kellett dolgoznia. Oly sok társával együtt őt is besorozták katonának. A harcok után szerencsésen hazatért az első világháborúból. Részt vett az 1918-19-es forradalmi eseményekben. 1922-ben házasságot kötött Kiss Etelkával. Róla mintázta meg regényeinek legtöbb nőalakját. Két gyermekük született: Erzsébet és Pál. Erzsébet lánya szintén írással foglalkozott és foglalkozik, Bertalan Ágnes néven (írói nevét Szabó nagymamájáról vette fel). Neve írói, újságírói körökben, valamint az olvasók kiterjedt táborában ismert és elismert.

Sok munkája mellet Szabó Pál igyekezett minél többet olvasni és elkezdett írógatni is. Első kisebb írásai az akkori Körösvidék című megyei újságban, majd Bajcsy-Zsilinszky Endre Előőrs című lapjában jelentek meg. 1930-ban Emberek címmel írta meg első regényét. Ezt a művet a református egyház Sylvester nyomdája adta ki, melynek akkor Tildy Zoltán volt a vezetője. Bemutatkozását örömmel fogadták az olvasók és a haladó írók, köztük Móricz Zsigmond is.

Szabó Pál többek között a következőket mondta első regénye megírásáról: „*Jó csomó cikket megírtam már, s mindig azt hittem, hogy valamely cikkem után egy kicsit megváltozik itten a világ. Változott is, mindig változott, de rosszabbra változott. A régi jobbágyvilág népmeséi mintha az élet valóságaivá lettek volna. Érthető hangot adnak a szelek, madarak, rettenetes világ. Ezt a paraszti világot akartam én megírni egy regényben, s hozzákezdtém. Végképpen ott-hon ülő ember voltam már. A harmatos reggeleken a méhekkal bíbelődtem; micsoda*

csodálatosak voltak ezek a reggelek! A harmat tündérrifényben ragyogott végig a kerteken, földeken. A méhek meleg zsongásával telítve a levegő, s ha melegszik az idő, a rajok kavarnak a méhes fölött, mint a felleg. S jóval früstök után bementem, írtam. Csak-hogy nem olyan könnyű ez az egész. Itt kavargok körülöttem az egész falu, az egész táj. Emberek, sorsok tülekednek, nevetések zenegenek, sírások jajonganak, közeli s távoli időbéli történetek. Nyerítő csikók, szekérszörgések. Urak, kulcsárok, gazdák, szegények papok, templomok, kocsmák — hogyan lehet megírni egyetlenegy könyvben? Mert ennek a könyvnek megföllebbezhetetlen vádnak kellene lennie az egész fennálló társadalmi rend ellen...”

Szerette az embereket, sokat beszélgett velük. Szabó Pál mintegy 40-50 kilométeres körzetben, gyalog vagy kerékpárral járta be szülőfalujának környékét. Megfigyeléseit, tapasztalatait feldolgozta műveiben. Az 1930-as években sorra jelentek meg írásai. Először a Kelet Népe, majd a Szabad Szó című lapot szerkesztette. A Nemzeti Paraszt Pártnak alapító tagja, később elnöke volt. 1940 előtt egy ideig Budapesten, majd 1940-44 között, a háború alatt Biharugrán lakott családjával. Ez alatt a négy év alatt nagyon sokat írt, rengeteget dolgozott. Ekkortájt alkotta többek között a Lakodalom–Keresztelő–Bölcső című regénytrilógiáját, melyet később Talpalatnyi föld címmel jelentetett meg; ebből film is készült. E művek mellett számos kisregényt, novellát is írt. A népi írókkal nagyon jó viszonyban volt. Itt említjük meg Barsi Dénes, Sinka István, Erdélyi József és Veres Péter nevét. Szabó Pál is részt vett azon a nagyszabású háború- és

fasisztaellenes találkón, tanácskozáson, melyet 1943. augusztus 23–29. között rendeztek a református Soli Deo Gloria

diákszövetség és a Magyar Élet Könyvbáratának Társasága felhívására, Balatonszárszón. A rendezvényen a fentebb említett népi írókon kívül számos író és költő volt jelen, köztük: Darvas József, Erdei Ferenc, Féja Géza, Kodolányi János, Németh László, stb.

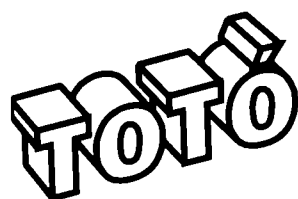
Szabó Pál 1945 után egy ideig részt vett a politikai életben; országgyűlési képviselő, majd 1959-ig az Elnöki Tanács tagja. Közben írói-alkotói munkáját is folytatta. E téren végzett munkásságát, műveinek értékelését 1949-ben Baumgarten díjjal, majd később József Attila- és Kossuth-díjjal ismerték el. Az írói munkát élete végéig tevékenyen folytatta. De mint régen, úgy 1945 után is gyakran járt haza Biharugrára. Ha nagyobb mű megírásába kezdett, igazán csak ott tudott alkotni. Művei sokaságából itt csak néhányat említünk: Papok, vasárnapok, A nagy temető (regény), Munkák és napok (rajzok, riportok, karcolatok), Hajdu Klári (ifjúsági regény), Tiszán innen, Dunán túl (regény), Nyugtalan élet (önéletrajzi regény öt kötetben). Regényei, művei közül a legtöbb szülőfaluját idézi (pl. Harangoznak, Isten malmai). Nemcsak faluját, de az egész bihari tájat jól ismerte, szerette. Ez indította arra, hogy megírja Szülőföldem Biharország című könyvecskéjét. Így ír erről: „Könnyű arról írni, ami szívünkben él. És aminek létezését a lélek félti, őrzi, vigyázza. Nincsen Biharban egyetlen falu sem, amit én ne ismernék, ne szeretnék. Nincsen olyan folyója, ere, hajlata, aminek hol áradása, hol apadó vize ne itt zúgna által a véremben. Az

első világháború óta, akkor puskával, kézigránáttal, később már a népek közötti szeretet munkálatával, igen sokat jártam külföldön. Bármerre jártam, a különböző népek fiaival megértettük, sőt megszerettük egymást, valaha még a frontokon, s a frontok mögött is. De én még a legderűsebb találkozásban vagy barátkozásban is hazahallgatóztam. És ilyenkor mindig, de mindig belézügtak a lelkembe a kert alatti nyárfák. A szertelévő faluk tornyát láttam még akkor is, ha sötét volt, vagy aluvásra hunytam bé a szemem”.

1970. október 31-én halt meg Szabó Pál. Végakarátának megfelelően Biharugrán temették el. Ott nyugszik felesége is, aki 1982-ben hunyt el. Nagy írónk műveiben a szegényparaszti világot, a magyar falu népének életét művészi, valóságúen ábrázolta. Írásai olvasmányosak, líraian szép hangvételűek. Alkotásait számos idegen nyelvre lefordították. Művei a magyar irodalom szerves részévé váltak. Regényei szövetségünk hangos könyvtárából is kölcsönözhetőek; olvasóink körében igencsak keresettek.

Biharugrán, Szabó Pál szülőházában irodalmi emlékmúzeumot létesítettek. Írónk emlékét egykori berendezési tárgyai, eszközei, könyvei, írásai és fotói őrzik. A szépen berendezett és rendben tartott ház gondozója Szabó Erzsébet, az író lánya, aki nagy szeretettel fogadta szövetségünk turista látogató csoportját 1987-ben, de hasonló fogadtatásban volt része tavaly a Békés megyei szakcsoportunk látogató-kirándulóinak is.

Szabó Pál emlékét nemcsak szülőfaluja őrzi, hanem valamennyi irodalmat kedvelő olvasó ember is. Az országban számos helyen utca, iskola, művelődési intézmény viseli nevét.

II. forduló

A II. forduló tippjeit 1993. május 31-ig szíveskedjenek beküldeni szerkesztőségünk címére (Budapest, 1146 Hermina u. 47.).

A megfejtéshez sok sikert!

(a szerkesztőség)

1. Hol tartotta legutóbbi Közgyűlését a Vakok Világszövetsége?

Madrid (1) Kairó (2) Osló (x)

2. Milyen nemzetiségű a Vakok Világszövetségének főtitkára?

norvég (1) francia (2) spanyol (x)

3. Melyik évben alakult meg szövetségünk Pasztorek Mihály Színjátszó Csoportja?

1974 (1) 1976 (2) 1975 (x)

4. Hazánk melyik három városában működnek látássérülteket is foglalkoztató vállalatok?

Budapest, Pécs, Szombathely (1)

Budapest, Szeged, Szombathely ... (2)

Debrecen, Budapest, Szeged (x)

5. Mikor született Ungár Imre, a jeles vak zongoraművész?

1909 (1) 1908 (2) 1910 (x)

6. Mikor halt meg Louis Braille?

1850 (1) 1851 (2) 1852 (x)

7. Ki volt a Homérosz Énekkar első karnagya?

Schnitzl Gusztáv (1)

Zsolnay Ágoston (2)

Ungár Imre (x)

8. Hazánk mely két városában található a gyengénlátó gyermekeknek általános iskola?

Pécs, Budapest (1)

Szeged, Budapest (2)

Budapest, Debrecen (x)

9. Hány éve folyik Magyarországon a vakok intézményes nevelése?

168 (1)

165 (2)

170 (X)

10. Mi az elnevezése a fogyatékosok olimpiájának?

Olympia for Handicapped (1)

Paralimpic (2)

Paraolympia (x)

11. Mikor rendezik a fogyatékosok olimpiáját?

közvetlenül a Nyári Olimpiai Játékok

után (1)

a Nyári Olimpiai Játékokat

..... követő évben (2)

a Nyári Olimpiai Játékokat

megelőző évben (x)

12. Mi a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége legfelsőbb képviselői szerve?

Országos Elnökség (1)

Ellenőrző Bizottság (2)

Küldöttközgyűlés (x)

13. Hány tagú a MGVOSZ Országos Elnöksége?

14 + 2 póttag (1)

13 + 3 póttag (2)

12 + 3 póttag (x)

13 + 1. Hány rendszeres kiadványa van az MGVOSZ-nek?

hét (1) hat (2) öt (x)

Az I. forduló helyes tippjei

1. x	8. x
2. 1	9. 2
3. 1	10. 2
4. 2	11. 1
5. x	12. 2
6. 1	13. x
7. 1	+1. x

A Védett Szervezetek Országos Szövetsége elnökségének kivonatos tájékoztatója

(A beszámoló az 1993. március 4-én tartott sajtótájékoztatóra készült)

A Védett Szervezetek Országos Szövetsége alakulása óta (1989. november 28.) harmadik közgyűlését tartja 1993. március 4-én.

A szervezet éves munkáját az alapszabályban rögzített feladatok alapján végezte, munkáltatói és egyben munkavállalói érdekképviselőt is ellátva, hogy a megváltozott munkaképességűek és szociálisan rászorultak, elsősorban a célszervezetek és szociális foglalkoztatók keretein belül minél többen és minél jobb feltételek között dolgozhassanak.

Amikor a VSZOSZ a közösség érdekében eljár, vagy szót emel, nemcsak a szervezetekben tömörített mintegy 23 ezer hátrányos helyzetű munkavállaló érdekeit képviseli, hanem igyekszik ezt kiterjeszteni a nem védett munkahelyeken ma még munkát vállalók, vagy a munkahelyekről már kiszorult sorstársak érdekvédelmére is.

Az állami költségvetés mintegy 4-4,5 milliárd forintot szánt 1992-re e réteg foglalkoztatási támogatására. Azonban tudomásunk szerint az előirányzott összegből mintegy egy milliárd forint máshol lett felhasználva.

Érdekképviselői szervünk ennek okát megvizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a költségvetési összeg reális volt, de felhasználásra a „normál” munkáltatói szférában azért nem kerülhetett sor, mert rengeteg

munkahely megszűnt, munkanélkülivé váltak azok a dolgozók, akik után igényelhetők volna a „normatív” támogatást.

Sajnos ezzel párhuzamosan a „felszabadult” összeg nem ebben a szférában maradt.

Szervezetünk javaslatot tett, hogy ezen tapasztalatok alapján a Parlament az 1993. évet úgy tervezze meg, hogy a jogos, de fel nem használható pénzeszközöket részben olyan alapba (nevezetesen a Rehabilitációs Alapba) helyezték, amely olyan új munkahely teremtésére lenne felhasználható, ahol vállalják a hátrányos helyzetű potenciális munkavállalók foglalkoztatását, másrészt a már működő célszervezetek és szociális foglalkoztatók munkahely bővítésére, fejlesztéseik finanszírozására lehessen fordítani.

Ezen elvekkel és a gyakorlati megvalósítással a Parlament Szociális, Családvédelmi és Egészségügyi Bizottsága egyetértett, de az 1992. év utolsó napjaiban már nem lehetett „átnyomni” a Költségvetési Bizottságon idő hiányában.

Ha csupán valóban ez az egyetlen ok, akkor megkérnénk az illetékeseket, hogy fel lehessen e jó célra használni ötletünket, s például az idén várhatóan újra tárgyalandó Rehabilitációs Alap napirendi pontjánál korrigálni lehessen a költségvetési összeget.

A tendencia szerintünk ugyanis nem állt meg 1992-ben, továbbra is a hátrányos helyzetűek szorulnak ki el-

sősorban a normál munkahelyekről, és várhatóan ezek nem tudnak majd elhelyezkedni csak a védett szervezeteknél.

Mi tudjuk, hogy az új munkahelyteremtés komoly összegbe kerül, de ennek ellenére az aktív támogatási formákat javasoljuk előnyben részesíteni a segélyek és járadékok rendszere helyett.

A jelenlegi „védett” szervezetek mintegy 4 milliárd forint árbevételt produkáltak 1992-ben, s az itt működtetett, többségében még állami vagyon is eléri ezt az összeget. (A megváltozott munkaképesség legalább 40%-os egészségkárosodást jelent, de e szervezetek zömmel 67%-on felüli egészségkárosult embereket foglalkoztatnak.)

Regionálisan a foglalkoztatási igény nagyon eltérő. Vannak olyan térségek, ahol több a munkahelyet igénylők száma, mint a munkahely. Ugyanakkor van, ahol ez a helyzet (főleg egyszerűbb, betanított munkák esetében) fordított. Sokan ebben a kategóriában inkább a passzív támogatási formákat igénylik, mert nem tartják érdemesnek 3-5 ezer forint különbségért dolgozni.

Szervezetünk sérelmezi, hogy míg minden fórumon hivatalosan mindenki egyetértett a szociális és rehabilitációs foglalkoztatás jelentőségével, ezek támogatásával, addig a gyakorlati megvalósítás során az erre szánt pénzüsszegek „elvándoroltak” ebből a szférából, s szervezeteink (különösen a súlyos fogyatékosúakat és szociálisan rászorultakat foglalkoztatók) egyre kevesebb támogatást kapnak.

Az elmúlt év második felében csak külön támogatással lehetett megmen-

teni 12-14 szervezetet, hogy ne kerüljön csőd helyzetbe a dotáció drasztikus csökkentése következtében.

Egy mozgássérülteket foglalkoztató, önerőből is áldozó szövetkezet e miatti tönkremenetele talán ráirányítja az illetékesek figyelmét, hogy milyen nagy kár származhat ebből, mert sokkal nehezebb és többbe kerül egy új munkahelyet teremteni, mint adott esetben 100 fő részére kb. egy millió forint támogatást adni. Szervezetünk rendeletben megfogalmazott jogává vált az elmúlt évben, hogy a Népjóléti Minisztérium és a Pénzügy Minisztérium által megítélt támogatásokat 1993-ra véleményezze.

Mi azt az elvet képviseljük, hogy a jogos munkahelyteremtő, megtartó igényeket támogatjuk, (közös kidolgozandó alapelvek szerint), de mi sem fogunk irreális igényeket támogatni.

Sok szervezet kapott támogatást 1992-ben a Rehabilitációs Alapból és a Munkaügyi Minisztérium képviselőjének tájékoztatására, a Foglalkoztatási Alapból is.

Ösztönözzük szervezeteinket, hogy 1993-ban is figyeljék e pályázatok kiírásait, és ha lehetőségét látják, pályázzanak.

A Népjóléti Minisztérium, a Pénzügy Minisztérium és a Budapest Bank szakszerűen átvizsgálta ezeket a kérelmeket, és ott, ahol reálisnak tartotta a megvalósulást, támogatta szervezeteink kérelmét.

Véleményeztük a Szociális törvényt és a Népjóléti Minisztérium „A foglalkozási rehabilitáció átfogó korszerűsítésének alapelveiről és fő irányairól” szóló tanulmányt. Az előbbi még sze-

30

rintünk sok változáson fog keresztül menni, amíg igazi hivatását betölti, ez utóbbit szervezetünk nem tartotta

kormány előterjesztésre alkalmasnak.

Nem értünk egyet azzal a tendenciával, hogy újabb adóterhek sújtják szervezeteket is. Javasoljuk ezen a területen a nyugaton már jól bevált módszert, ahol nemcsak adókat emelnek, hanem bizonyos területeken (például a miénken) adókedvezményeket is adnak, ösztönzik az állami és magán szervezeteket, állampolgárokat, hogy kedvezményrel vehessék meg ezen munkavállalók által gyártott termékeket.

Tudjuk, hogy a Társadalombiztosítási Főigazgatóság nagy átszervezéseket él át, pénze sincs sok, de úgy véljük, át kéne együtt gondolni, hogy ezen szervezetek működéséhez ha még nem is tud hozzájárulni, legalább elérhető lenne-e, hogy ne adóztassa.

Ugyanez a véleményünk a már 7%-os (közhasználatban inkább ismert néven) „munkanélküli” járadék befizetési kötelezettséggel kapcsolatban. Szerintünk ezen szervezeteknek ebből az alapból inkább kapniuk kéne, hogy felvállalják (állami támogatással) a foglalkoztatást, mintsem adózni, mert így a dotáció úgy tűnik nagyon magas, ugyanakkor ezen szervezetek és munkavállalóik által fizetett adók már az egy milliárd közelében vannak.

Akkor most ki kapja a dotációt?

Köszönjük a parlamenti képviselőnek, a Pénzügy Minisztérium illetékesének, hogy javaslatunkat, miszerint ne kelljen 1993-ban társasági adót a célszervezeteknek fizetniük, figyelembe vették.

Köszönjük a sajtó megértő támogatását. Minden témában, amely szervezeteket érintette, tárgyszerűen és megértő támogatással viszonyultak hozzánk.

Elsősorban munkavállalóink nevében köszönjük, s kérjük további támogatásukat. Úgy is, hogy figyelemmel kísérik tevékenységünket, úgy is, hogy lehetőséget adnak véleményünk közzétételére. Ezzel a társadalom megértését, támogatását is könnyebben megkaphatjuk.

Sajnos az élet kegyetlenebb, mint gondolnánk, hiszen potenciálisan mindnyájan veszélyeztetve vagyunk: tehát nem lehet ügyünket mások ügyének tekinteni. Ezt eddig főleg azok érezték, akik már hátrányos egészségi, szociális helyzetbe kerültek, de mindannyiunknak kötelességünk tenni a helyzet javításáért.

A szociális foglalkoztatók önkormányzati irányításúak. Talán még kiszolgáltatottabb a helyzetük, hiszen sokszor nem a társadalmi, hanem a helyi érdekek érvényesítésére van lehetőségük az önkormányzati testületeknek. Nem szabad engedni, hogy ezen érdekek között az utolsók között szerepeljenek a szociális foglalkoztatás szempontjai. Örülnék, ha (akár a sajtó segítségével is) ezt a problémát az illetékesek egyszer alaposan átgondolnák.

Természetesen minden 1992-93. évi aktuális témát és információt nem lehet egy rövid tájékoztatóba összesűriteni.

Reméljük azonban, hogy így is érzékeltetni tudtuk a Védett Szervezetek Országos Szövetségének tevékenységét és megoldásra váró feladatait.

Törődjünk többet egészségünkkel!

Kiss János: Amit a tüdőről és a légutakról tudni kell

A tüdő és a légutak feladata az élő szervezet számára nélkülözhetetlen légcseré biztosítása a szív és a vérkeringés segítségével.

A légutakat két részre osztjuk: felső és alsó légutakra. A felső légút részei az orr, a melléküregek, a garat, az alsóé pedig a gége, a légcső és a hörgők.

Az orrban a levegő felmelegszik, páradúsabb lesz és a durvább szennyeződésektől megtisztul. Szájon át csak akkor lélegzünk, ha az orrban akadály van vagy valami más ok miatt erőltetett a légzés (például futás közben).

A garat és a lágyszájpad a táplálékot a nyelőcsőbe, a levegőt pedig a gége felé irányítja, reflexes úton. Ha ebben a reflexes folyamatban zavar támad, akkor étkezés közben a légutakba ételnemű kerülhet, a folyadék az orron át visszacsurog. A garatban lévő nyirokszervek, a mandulák és a nyiroktüszők gyűrűszerűen, körben helyezkednek el.

A légcső folytatása a bal és a jobb főhörgő, ezek kisebb csövekre, végül pedig kis átmérőjű csövecskékre oszlanak. A gázcseré a tüdőhólyagocskákban megy végbe.

A tüdő jobb és bal tüdőfélből áll. A jobb tüdőfélnek három, a balnak pedig négy lebenye van, amelyeket a mellhártya különít el egymástól. Az egyes lebenyeken belül önálló, kisebb részek találhatóak, melyeknek saját légcsövecskéik vannak saját ér- és nyirokrendszerrel.

31

A tüdőhólyagocskák gazdag hajszalérhálózattal rendelkeznek. A hólyagocskákból a levegő oxigénje az erekbe jut. A vérkeringés szállítja azután az oxigént a test minden részébe, átadván ezt a sejteknek. Ugyancsak a vérbe jut a szervezetben zajló égés során keletkezett széndioxid; az elhasznált anyagokat tartalmazó vért a vénák szállítják a tüdőbe, ahonnan a széndioxid a kilélegzett levegővel együtt távozik.

A mellkas belső felszínét és a tüdőt a mellhártya két lemeze borítja és az e között lévő, szinte súrlódásmentes felület teszi lehetővé a légzési kitéréseket. A mellkas tágulásakor a levegő a mellkas aktív munkája, valamint a külső légnyomás következtében a tüdőbe áramlik, mintegy felfújja a tüdőt. Kilégzéskor a tüdő saját rugalmasságánál fogva összehúzódik. (V.ö. a szív „kétütemű” munkafázisaival, a szisztolával és a diasztolával, vagyis a szívizomzat összehúzódásával és elernyedésével; ez utóbbit — miként a tüdőnél — a szívizomzat és az érfalak saját rugalmassága idézi elő. Ez a ritmikus-periódikus lüktetés eredményezi a szívben a vér áramlását, a tüdőben pedig a levegőét).

Ha a mellhártyaüregbe levegő jut, a tüdő összeesik és belégzéskor nem tudja a mellkas tágulását követni. Ezt az állapotot légmellnek (pneumotorax) nevezzük.

E helyen nincs mód arra, hogy a tüdő betegségeire kitérjünk. Egyet azonban mégis meg kell említenünk, éppen sajátossága miatt. Az asztmáról van szó.

A tüdőasztma rohamokban jelentkező nehézlégzéssel jár. Jelenlegi feltételezés szerint lényege allergiás, vagy vegetatív idegrendszeri alapon fellépő hörgő-görcs, melyet a legkülönbözőbb okok válthatnak ki. A gyermekkorban jelentkező asztmás

tünetek megfelelő orvosi kezeléssel, környezetváltoztatással kedvezően befolyásolhatók, többnyire gyógyíthatók is. A felnőttkori asztma folyamatosan kezelendő, a gyógyszereket pontosan szedő betegnél a rohamok jórészt megelőzhetők.

Az ember nyugalmi állapotban percenként 14-16-szor vesz lélegzetet. Befolyásolja a légzések számát az izgalom, a testi munka, a beszéd és bizonyos betegségek.

A légzés idegközpontja a nyúltagyban helyezkedik el; ennek serkentője a széndioxid. A légzés akaratlagosan is befolyásolható. Belégzéskor a bordaközi izmok emelik a bordákat, tágítják a mellkast. A rekeszizom leszáll, ezáltal növekszik a mellüreg térfogata. Egy légvétel alkalmával nyugalomban kb. félliternyi levegőt szívunk be. Erőltetve ennél lényegesen többet is. Ha erőnktől függően maximális mennyiségű levegőt szívunk be, majd ezt egy alkalmas mérőeszközbe (spirométer) erősen kifújjuk akkor a lehetséges legnagyobb légcseretérzfogat értékét regisztrálhatjuk. Ennek mennyisége egyénektől és fizikai kondíciótól függően mintegy 3-4 liter és vitálkapacitásnak nevezzük.

Említsük még meg azokat a reflexfunkciókat, melyek bekövetkezése részben spontán, részben pedig akaratlagos, és mindegyik egy sajátos, a szabályos ritmikustól eltérő lélegzésfajtát idéz elő, nevezetesen: az ásítást, a csuklást, a tüsszentést és a köhögést. Az ásítás hosszú, mély, erőltetett belégzés és gyors kilégzés. A csuklás hangos, szaggatott belégzés, melyet a rekeszizom időszakos, görcsös összehúzódása vált ki. A tüsszentés egy mély belégzés, mely után a gégefő zárul, majd hirtelenül, robbanásszerűen következik be a kilégzés. Végül a köhögés egy-egy mély belégzést követő, szűkített hangrészen ke-

resztüli erőltetett, szaggatott kilégzés.

Szoros az összefüggés a munkavégzés és a légzés között.

A megnövekedett energiaigény nemcsak a vérkeringést, de a légzést is nagyobb feladat elé állítja. A tüdő és a légzésben résztvevő izmok a szervezet igénye szerint központi idegrendszeri irányítás mellett szabályozzák a légzést.

A légutak, főleg a hörgők idült gyulladása, elváltozása (krónikus hörghurut) meglehetősen gyakori betegség. Tünetei: köhögés, kaparó érzés a légutakon, állandó hurutos állapot és fokozott nyálkaképződés. Az idült légsőhurutban szenvedő beteg, ha állapota nem javul, a későbbiekben már nehézlégzésről is panaszkodik. A betegség különböző okokból származhat. Egyre nagyobb jelentőséget tulajdoníthatunk a sajnos, nagyon jól ismert légszennyeződésnek (üzemek, lakások füstje, korma, gépkocsik hajtóanyagának tökéletlen égésből származó terméke, az ún. kipufogógáz).

Az idült légsőhurut kialakulásában, majd fenntartásában nagy szerepe van a dohányzásnak is. A dohányzó ember nemcsak a légutait teszi ki állandó ingerlésnek, hanem az érrendszerét is.

A betegség megfelelő gyógykezeléssel „karbantartható”.

Hosszú évszázadokon keresztül az emberiség egyik fenyegető réme volt a TBC, vagyis a tuberkulózis, magyarul: a tüdővész. Az emberi életkörülmények megváltozása, az éhezés szűkebb korlátok közé szorítása, a higiénias viszonyok javulása és nem utolsósorban az orvostudomány fejlődése (védőoltások, korszerű gyógyszerekkel való kezelése) eredményeként meghátrált ez a pusztító betegség. Elsősorban a gyermekeknél érték el jó eredményeket, azt mondhatjuk, hogy a gyermekkori TBC. szinte teljesen megszűnt. Tartós sikerre azonban csak akkor számíthatunk,

ha éberségünket megőrizzük, mert a betegséget a lakosság összességéből még nem sikerült száműznünk. A veszélyeztetettség elsősorban az idősebb korosztályt fenyegeti. A tüdőszűréseknek, a BCG oltásoknak ezért ugyanolyan fontosságot tulajdonítunk, mint korábban. (Ezen cikk megjelentetésében szekundáló olvasó-szerkesztő

ugyancsak a rendszeres tüdőszűrés eredményeként esett át a közelmúltban egy mellkasebészeti beavatkozáson, melynek hála, megszabadult egy már növekedésnek indult, de hála Istennek még jóindulatú daganattól)! ● ● ●

Lak István

Emlékezés Kovács Oszkára

Nagyon sokan ismerték és szerették az életvidám, jókedvű, segítőkész embert. A Homérosz kórusral, a szövetség zenekarával, különböző kisegyüttesekkel gyakran szerepelt a fővárosban, megyei szervezetinkben és sok-sok településen. Mint kiváló zongorahangoló, mindenütt elismerést, megbecsülést szerzett.

Kovács Oszkár 1949. január 11-én született Tarnaleleszen. Már kisgyermek korában el kellett hagynia szüleit és Béla bátyját, mivel sürkehályoggal született, később többszöri műtét után látása fokozatosan romlott. Az általános iskolát Budapesten, a vakok iskolájában végezte. Tanárai hamar felismerték, hogy zenére milyen fogékony, jó fülű, abszolút hallású a gyerek. Az iskolában zongorázni, csellózni, majd bőgőzni tanult. Az általános iskola befejezése után az 5. számú szakmunkásképző iskolában kefe-és seprűkészítést tanult. A szakvizsga letétele után nem a szakmában helyezkedett el, hanem telefonközpontkezelő lett. 1965-től közel két évtizeden át énekelt a Homérosz kórusban. Ott a tenor szólam főerőssége volt, szinte szólamvezetőként működött. Ugyancsak az említett évtől kezdve oszlopos tagja volt a szövetség zenekarának, melyben kiváló nagybőgősként biztos kísérelő volt. Nem-

csak e két együttesben kamatoztatta (a komolyzene területén) rendkívüli zenei képességeit, hanem (a szórakoztató muzsika világában) különböző kisegyüttesekben is gyakran szerepelt. Ezekkel a fiatal mnuzikusokkal nagyon sokat játszott szövetségi és intézményi rendezvényeken és művelődési házakban. Több mint egy évtizeden át számtalan műsor szervezésében, zenei estek rendezésében segítette társait a szakmunkásképzőben, ahol Gévai Béla, az iskola vezető tanára mindig számíthatott rá. Kettejük kiváló együttműködéséből számtalan sikeres szereplés született. A látássérült fiatalok művészetét, kultúráját elvitték az ország minden részébe.

Kovács Oszkár 1977-től zongorahangoló lett, elvégezte a hangolótanfolyamot. 1978-tól egy évig a Kozmosz szervezetnél dolgozott. 1979-től 1992 végéig a Magyar Rádióban kiváló zongorahangolóként vált ismertté és kedvelté, munkáját ott is igen nagyra értékelték. Ezen kívül számos helyen dolgozott még. A vakok szövetségében mindenben segítette zenésztársait, kollégáit. Munkáját szövetségünk 1978-ban Braille-emlékérem odaítélésével ismerte el.

1983-ban házasságot kötött Király Margittal. Egy kisfiuk született, Gábor, akit nagyon szeretett, sokat dolgozott érte, tehetségének folytatóját látta benne.

A rádióban egyre több munkája volt; ha jó hangolót kerestek, őt ajánlották. Kiváló művészek stúdiófelvételeihez, hangver-

34

senyeihez mindig ő hangolta a zongorát. Munkahelyén nagyon népszerű volt; szinte minden osztályon ismerték és szerették. Németh Tamás zongoraművész, tanár sorstársunk is elmondta, hogy ha rádióskoncertje volt, Oszkár mindig hallatlan gonddal készítette elő még a stúdiót is, drukkolva az ő sikeréért.

A sok munka, a túlzott igénybevétel felőrölte egészségét. 1989-ben súlyos betegség érte, amputálni kellett az egyik lábát cukorbetegség miatt. Betegsége idején sokan keresték, látogatták, várták vissza munkahelyére. A Magyar Rádió Nívó-díjjal ismerte el munkáját. Akaratereje, életkedve, az iránta érzett tisztelet és megbecsülés visszaadta munkaképességét és e megváltozott körülmények között is képes volt újból munkához fogni. Korábban is, de ebben a helyzetében is olyan biztonsággal közlekedett a rádió épületének zeg-zugos folyosóin, mintha látott volna. Legközelebbi munkatársa Ehal Vilmos volt, a híres Ehal-dinasztia leszármazottja.

Végül is 1992. december végén (túlzott igénybevétele miatt) kórházba került. Súlyos betegség és szenvedés után 1993. január 28-án, 44 éves korában elhunyt. Halálának híre mindannyiunkat megdöbbsentett. Munkahelyén és másutt is még mindig keresik, nem tudják elhinni, hogy nincs már közöttünk.

Hamvasztás utáni temetése március 1-én, egy verőfényes tavaszeli napon volt Újpesten, a Megyeri úti temetőben. Nagyon sokan elkísérték őt utolsó útjára. Mély fájdalommal búcsúzott tőle felesége, kilenc éves kislánya, Béla bátyja és annak családja, továbbá rokonai, barátai. Sorstársainak sokasága nevében Lak István tanár mondta el a búcsúbeszédet. Emlékét őrzi a Homérosz kórus lemeze, továbbá fotók, hangfelvételek és egy gazdag életmű. Nemcsak a zenészeknek, hanem a zenekedvelőknek is nagy veszteség eltávozása; lelke benne él minden jól hangolt zongorában, hangszerben.

Kovács Oszkár emlékét megőrizzük szívünkben; nyugodjék békében!

H I R D E T É S E K

Tudományos fokozattal rendelkező 83 éves nyugdíjas orvos vagyok. Vakságom mellett sajnos a mozgáskorlátozottság problémájával is küszködöm. Keresem annak a hölgynek az ismeretségét, aki tudományos munkámban segítségemre lenne, emellett lakásomba is beköltözne, ahol gondoskodna rólam. Válaszleveleket az alábbi címre kérek: Dr. Béres Tibor, 8245. Vászoly, Kültelek u. 121.

*

21 éves, érettségizett, budapesti gyengénlátó fiatalember vagyok. Kedvelem a klasszikus zenét, a szépirodalmat és szeretek színházba járni. Megismerkednék hasonló beállítottságú nem látó vagy gyengénlátó lánnyal 26 éves korig. A bemutatkozó leveleket síkírásban, vagy kazettán várom a szerkesztőség címére „Befejezetlen szimfónia” jeligére. Bízom egy tartós, őszinte kapcsolatban.

*

Társaság hiányában ezúton keresek barátokat és levelezőtársakat 39 éves nő vagyok. A válaszleveleket kizárólag pontírásban várom a szerkesztőség címére "Rózsalevél" jelígre.

*

29 éves látássérült fiatalember vagyok. Szeretek olvasni, zenét hallgatni és kirándulni. Várom azoknak a lányoknak a levelét, akik szívesen felvonnák velem a kapcsolatot. Cím: Farkas Csaba, 7432 Hetes, Petőfi u. 1/a.

*

35 éves vak, cukorbeteg független nő keresi korban hozzáillő, nyugodt, kiegyensúlyozott életre vágyó vidéken vagy Erdélyben élő, független látássérült férfi ismeretségét barátság, esetleg később házasság céljából. A leveleket a szerkesztőség címére, „Frézia” jelígre kéri.

*

52 éves, 165 cm magas, Debrecenben élő önellátó, világtalan nő megismerkedne házasság vagy élettársi kapcsolat céljából nem italozó, gyengénlátó férfival. A leveleket a szerkesztőség címére „Együtt boldogabb” jelígre kéri.

*

27 éves, aktívan dolgozó, gyengénlátó debreceni lány megismerkedne házasság céljából család-

centrikus, megértő, jószívű fiatalemberrel, aki jóságát és szeretetét viszonzni tudná. A lakás megoldható!

A leveleket a szerkesztőség címére, „Segítsük egymást” jelígre kéri.

*

79 éves, látássérült, jó egészségben lévő özvegyasszony hasonló korú élet- vagy házastársat keres, akit egyben gondozna is. Lehet vidéken élő is. A leveleket a szerkesztőség címére, „Rózsa” jelígre kéri.

*

53 éves vak nő szeretne megismerkedni korban hozzáillő gyengénlátó férfival. A leveleket a szerkesztőség címére, „Lakás megoldható” jelígre kéri.

*

Eladó két darab, jó állapotban lévő Picht pontírógép. Érdeklődni lehet: a 1-636-339-es telefonszámon, naponta 8-17 óra között.

*

Új pénzkereseti lehetőség vakoknak és gyengénlátóknak. Érdeklődni lehet: Nagy Károlynál a 133-03-31-es telefonszámon, hétfőtől csütörtökig 13-14 óra között.

*

Vásárolnék Bálinger-féle lyukszemüveget. Gerendai Miklós, 2100. Gödöllő, Állami telepek, Pf. 49.

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 V Á C , V Á M U T C A 3 . P F . 1 0 0 . T E L E X : 2 2 - 5 0 2 2
H U N G A R Y

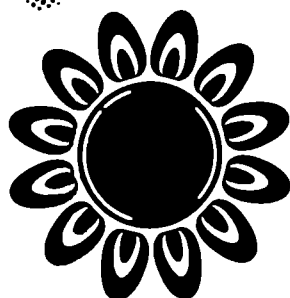
A
GÁZTŰZHELY
FŐZÉSRE
SÜTÉSRE

SZOLGÁLÓ KÉSZÜLÉK

FŰTÉSRE

HASZNÁLNI

TILLOS!

PROXERV az ön partnere !
Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
☎ Budapest, 1052 V. Fehérhajú u. 2. ☎ 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

TITKÁR iroda automatizálási rendszer

- ☎ Partner nyilvántartás és céginformáció
- ☎ Lekérdezések
- ☎ Levelezés hat nyelven, szövegszerkesztővel
- ☎ Ki- és bejövő iratok iktatása
- ☎ Határidő nyilvántartás, időpont egyeztetés
- ☎ Feljegyzések kezelése
- ☎ Közvetlen telefax küldés és fogadás

Oktatás

- ☎ Alapfokú számítástechnikai ismeretek
- ☎ PC számítógép kezelés
- ☎ WORD szövegszerkesztő

Műszaki szolgáltatások

- ☎ Számítógépek és hálózatok telepítése
- ☎ Számítástechnikai eszközök javítása
- ☎ Szervíz

Komplex kereskedelmi rendszer

Export és belkereskedelmi modul

- ☎ Ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☎ VÁM 91
- ☎ Ügyletkövetés
- ☎ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☎ Telefax kapcsolat

Import modul

- ☎ Megrendelések, ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☎ VÁM 91
- ☎ Ügylet követés
- ☎ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☎ Telefax kapcsolat

Főkönyvi és folyószámla rendszer

- ☎ Analitikus és főkönyvi nyilvántartás
- ☎ Széleskörű lekérdezési lehetőséggel
- ☎ Állományszintű kapcsolat a kereskedelmi rendszerekkel

*Rendszereink egymással kapcsolhatók, modulonként is megvásárolhatók
Számítástechnikai segédanyag kereskedelem*

